

JAARVERSLAG 2018

Een overspannen
zuiveringsslibmarkt;
wat betekent dat?

1. Kerncijfers	3
2. Over dit jaarverslag	4
3. Waardecreatiemodel SNB	5
4. Bericht van de Directie	8
5. Bericht van de Raad van Commissarissen	55
6. Samenstelling Directie en Raad van Commissarissen	58
7. Jaarrekening	59
8. Overige gegevens	77
9. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	78
10. Bijlagen	86

Mens	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Medewerkers	gem. fte	47,8	47,8	48,1	47,3	48,5
Ziekteverzuim	%	1,7	2,6	6,2	3,5	6,5
Ongevallenfrequentie	IF	0,0	27,5	0,0	0,0	0,0

Milieu	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Verwerkt slib	ton/jaar	408.395	448.284	409.735	411.163	419.157
Waternverbruik	m ³ /ton slib	1,02	0,96	0,93	1,02	1,02
Hulpmiddelenverbruik	kg/ton slib	33,0	31,2	30,9	28,5	29,7
Energie-efficiency-index	% t.o.v. 2005	87,8	24,5	16,0	7,3	13,8
Elektriciteitsproductie	% van verbr.	5,2	76,7	86,1	98,5	91,1
Hergebruik als grondstof	% tot. afval	98,4	99,5	98,7	96,5	95,4
Hergebruik van fosfaat	% tot. as	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CO ₂ bijdrage	ton CO ₂ eq.	(7.972)	(11.084)	(11.135)	(8.530)	5.638
Verzuring	ton/jaar	42,7	44,1	48,3	57,7	53,8
Waterremissie	v.e.	12.532	16.512	9.219	7.079	2.009

Economisch	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Kostenefficiency-index	% t.o.v. 1998	86,1	73,7	83,6	83,2	81,5
Bezettingsgraad SVI	%	100	100	100	100	100
Solvabiliteit	EV/TV	60,2	46,6	93,6	92,4	92,4

Voor u ligt het geïntegreerde jaarverslag van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). In dit verslag kunt u lezen welke inspanningen SNB in het kalenderjaar 2018 heeft verricht in relatie tot onze impact op mens, milieu en economie. Dit verslag wordt een keer per jaar uitgebracht. Het vorige verslag dateert van 18 mei 2018 en betrof het kalenderjaar 2017.

Dit jaarverslag heeft als titel meegekregen ‘een overspannen zuiveringsslibmarkt; wat betekent dat?’. SNB ziet dat de markt momenteel voor grote uitdagingen staat om de bedrijfsvoering van de rioolwaterzuiveringen robuust en stabiel te houden in relatie tot de verwerking van zuiveringsslib. Momenteel is vraag en aanbod niet in balans en in combinatie met andere ontwikkelingen, vooral in Duitsland, betekent dit een serieus risico voor de continuïteit van de rioolwaterzuiveringen. In het jaarverslag treft u vijf artikelen aan die hierover gaan.

Reikwijdte en afbakening

Dit verslag omvat data en informatie over alle activiteiten van SNB over 2018. Met behulp van een analyse zijn de materiële aspecten met de impact op onze waardeketen geïdentificeerd. Op basis van onze managementsystemen zijn hieraan performance-indicatoren gekoppeld. In de bijlage bij dit verslag worden de reikwijdte, afbakening, definities en meetmethodes van de indicatoren nader toegelicht. De data hebben betrekking op de prestaties van SNB zelf en niet op die van onze onderaannemers, met uitzondering van het transport van het zuiveringsslib.

Interne en externe datavalidatie

SNB hecht veel waarde aan de betrouwbaarheid en de volledigheid van dit verslag, omdat SNB haar stakeholders zo transparant mogelijk wil informeren en betrekken. Bij de verzameling van basisgegevens is zo veel mogelijk aangesloten bij reguliere periodieke rapportages en controlemechanismen, op basis van door de organisatie gehanteerde definities en meetmethodes. De financiële cijfers in de jaarrekening zijn gecontroleerd door Baker Tilly. De niet-financiële informatie is alleen intern gevalideerd.

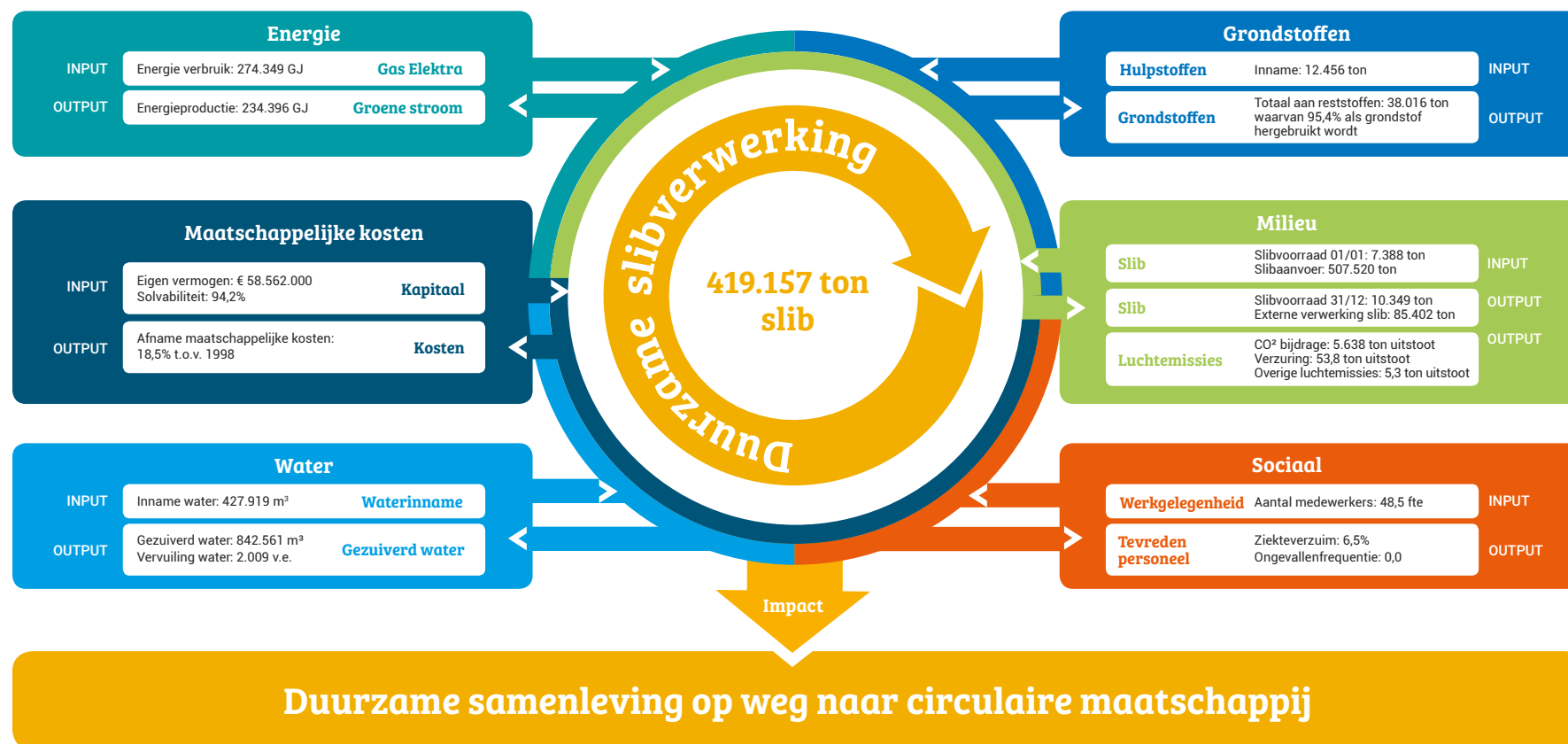
Rapportagestandaard

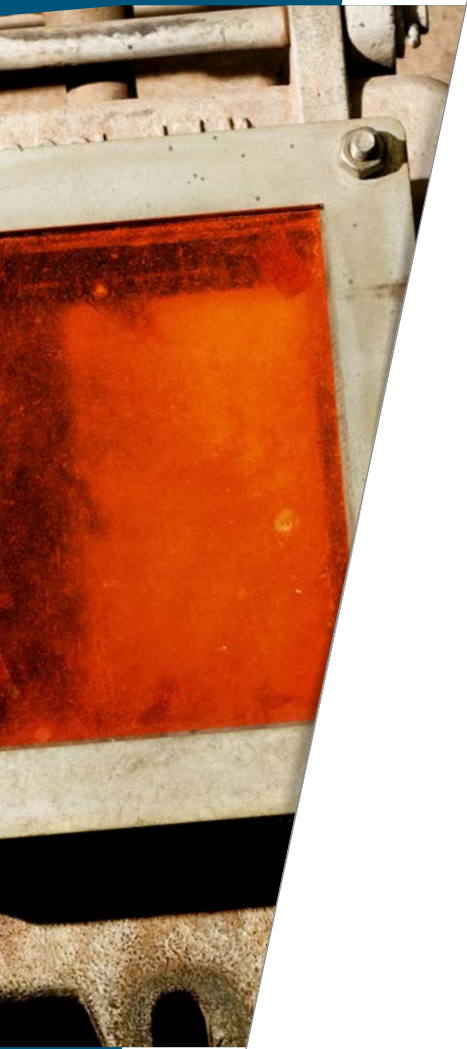
Dit verslag is opgesteld conform wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek waarbij de GRI Reporting Standards en de International <IR> Framework als leidraad zijn gebruikt.

Meer informatie

Meer informatie over SNB is te vinden op www.snb.nl. Vragen over dit jaarverslag kunnen gesteld worden via info@snb.nl \

Dit verslag heeft als uitgangspunt ons waardecreatiemodel, zoals hieronder weergegeven. Het model is opgedeeld in input, activiteiten en output. Het inputdeel bestaat uit de benodigde inbreng om zuiveringsslib te kunnen verwerken. Activiteiten geeft inzicht in hoe SNB toegevoegde waarde creëert. Deze activiteiten worden ingegeven vanuit de visie, missie en strategie van SNB, rekening houdend met kansen en bedreigingen. De output beschrijft het resultaat van het proces van toegevoegde waarde in termen van impact op mens, milieu en maatschappij.

Milieu is het meest gebaat bij monoverbranding van slib

Slibverwerking door monoverbranding lost niet alleen een maatschappelijk probleem op maar draagt aantoonbaar bij aan het milieu, duurzaamheid en de circulaire economie. Overheden en wetenschappers in binnen- en buitenland hebben dan ook een sterke voorkeur voor deze verwerkingsmethodiek. Alternatieve methoden vormen nog geen bewezen technologie.

Nederland is internationaal gezien koploper op het gebied van slibverwerkingstechnologie. Dat is niet verwonderlijk, want Nederland was een van de eerste landen ter wereld die het uitrijden van ontwaterd slib als meststof voor landbouwgewassen verbod.

Dit vanwege de in het slib aanwezige zware metalen. De oprichting van SNB, 25 jaar geleden, is een rechtstreeks gevolg van dit verbod. Sindsdien heeft SNB zich ontwikkeld van slibverwerker tot een illustratief voorbeeld van de circulaire economie.

Ruim 95% van reststoffen wordt grondstof

Het monoverbrandingsproces maakt het mogelijk om meer dan 95% van alle reststoffen weer in te zetten als herbruikbare grondstoffen. Zo krijgen niet

alleen CO₂ en residuen uit het waterzuiveringsproces bij SNB nieuwe bestemmingen als grondstof, maar wordt met ingang van 2019 ook het waardevolle nutriënt fosfaat uit de vliegasherbruikt als grondstof voor kunstmest. Daarmee draagt SNB bij aan het sluiten van de fosfaatketen en het beperken van de afhankelijkheid van import van fosfaat.

Verbranding voorkomt milieuschade door verontreinigingen

Verbranding van slib voorkomt bovendien dat verontreinigen die in het slib aanwezig zijn voor milieuschade kunnen zorgen. Het gaat dan met name om organische verontreinigingen in de vorm van bijvoorbeeld PAC's, dioxines en PCB's.

Daarnaast bevat rioolslib niet of nauwelijks afbreekbare plastics zoals microplastics en weekmakers. Verder zorgt de vergrijzing voor een toename van de hoeveelheid medicijnrestenresten zoals pijnstillers en antibiotica in slib. We moeten ervan uitgaan dat slib nu nog onbekende stoffen bevat waarvan we de effecten op mens en milieu nog niet kennen. Verbranding van alle slibverontreinigingen garandeert effectieve verwijdering ervan uit de water- en voedselketen.

Installatie draagt positief bij aan milieu

De monoverbrandingsinstallatie werkt daarnaast sinds enkele jaren nagenoeg energieneutraal. De stoomturbines en tegendrukturbine leveren zoveel elektriciteit op dat SNB een deel hiervan teruglevert aan het net. De milieuvoordelen van hergebruik van reststoffen in combinatie met steeds verdere verduurzaming van het verwerkingsproces zorgen ervoor dat SNB sinds enkele jaren volledig milieuneutraal functioneert. Nu de levering van fosfaat uit vliegashoudstof op korte termijn wordt gerealiseerd, levert de monoverbrandingsinstallatie zelfs een

positieve bijdrage aan het milieu, zo leert onafhankelijk onderzoek.

Geen merkbaar effect emissies SNB op de omgeving

Bij het verbranden van slib komen stoffen vrij die mogelijk schadelijk zijn voor het milieu. De uitgebreide rookgasreiniging van SNB zorgt ervoor dat de emissies geen merkbaar effect hebben op de omgeving. Ze voldoen ruimschoots aan de eisen van Europese regelgeving, aan de eisen van het Activiteitenbesluit en aan de gestelde vergunningseisen. De intensieve reiniging van de rookgassen vangt bijvoorbeeld meer dan 99% van de asdeeltjes af. Deze worden hergebruikt. De CO₂ uit de rookgassen gaat sinds 2003 rechtstreeks als grondstof voor hoogwaardige kalkproducten naar een naast SNB gelegen kalkproducent. Dat is een voorbeeld van unieke industriële ecologie.

Alternatieven staan in de kinderschoenen

Ook Duitsland onderkent de waarde van fosfaat teruggewinning uit zuiveringsslib. Met een verplichting op korte termijn om fosfaat te

hergebruiken dwingt de Duitse overheid de slibverwerking in eigen land naar volledige omschakeling naar monoverbrandingsinstallaties. Andere verwerkingsmethoden, zoals hergebruik van biogas op rioolwaterzuiveringsinstallaties en kritische vergassing zijn weliswaar veelbelovend maar staan nog in de kinderschoenen en vormen nog geen rendabel en betrouwbaar alternatief voor monoverbranding.

Delen van kennis in de hele waterketen

SNB deelt haar in de afgelopen decennia verworven kennis van monoverbranding in relatie tot bijdragen aan duurzaamheid en de circulaire economie als vanzelfsprekend met instanties en bedrijven in de hele waterketen. Niet alleen slibverwerkers uit Europa en Azië doen hier regelmatig een beroep op, SNB investeert ook in internationale kennisontwikkeling op het gebied van de productie van bijvoorbeeld bioplastics en biobrandstoffen uit slib. \

4. BERICHT VAN DE DIRECTIE

4.1	Profiel SNB	9
4.2	Dialogoog met belanghebbenden	16
4.3	Materialiteit	17
4.4	Mens	18
4.5	Milieu	21
4.6	Economisch	38
4.7	Innovatieagenda	46
4.8	Risicomanagement	48
4.9	Vooruitblik op 2019	51

4.1.1. KERNACTIVITEITEN

SNB is een naamloze vennootschap, die zetelt in Moerdijk, waarvan de aandelen worden gehouden door vijf waterschappen die hun zuiveringsslib laten verwerken bij SNB.

De kernactiviteit van SNB is de verwerking van zuiveringsslib voor haar klanten. Hierbij hanteert SNB het uitgangspunt om de (rest)stoffen die vrijkomen op een verantwoorde wijze als grondstof te hergebruiken en om energie terug te winnen. Hierbij streeft SNB naar het sluiten van de afvalwaterketen (circulaire economie). SNB beheert en exploiteert hiertoe een slibverbrandings-installatie (SVI) op het industrie- en haventerrein in Moerdijk.

SNB is actief op de Nederlandse communale zuiveringsslibmarkt en in beperkte mate op de Nederlandse industriële zuiveringsslibmarkt.

4.1.2 VISIE EN MISSIE

De visie van SNB is als volgt: mensen zorgen voor afvalwater, bijvoorbeeld door te eten en te drinken. Zuiveringsslib ontstaat als afvalproduct bij het reinigen van dit afvalwater. Daarbij wordt het gereinigde water weer geschikt gemaakt voor hergebruik. SNB heeft de volgende visie op de wijze waarop zij zuiveringsslib nuttig wil gebruiken:

- Zuiveringsslib bevat nutriënten die nodig zijn voor de productie van voedsel. Het terugwinnen en zo hoogwaardig mogelijk toepassen van deze voedingsstoffen draagt bij aan een duurzame samenleving.

- Zuiveringsslib speelt een belangrijke rol als adsorbens van verontreinigingen uit het afvalwater, zodat deze niet in het oppervlaktewater terecht komen. SNB wil voorkomen dat deze verontreinigingen bij de verwerking alsnog in het milieu belanden.
- In zuiveringsslib is energie aanwezig. Deze energie kan omgezet worden in elektriciteit, waardoor het gebruik van fossiele brandstoffen voorkomen wordt.

Het is de missie van SNB om een actieve rol als partner in de totale afvalwaterketen te vervullen, door zuiveringsslib continu te verwerken met maximale terugwinning van energie en grondstoffen, tegen de laagste ketenkosten en met minimale emissies naar het milieu.

4.1.3 STRATEGIE

Ondernemingsplan SNB

In 2016 hebben de aandeelhouders ingestemd met een ondernemingsplan voor de periode 2016 tot en met 2020. De drie belangrijke, met elkaar samenhangende, strategische doelstellingen uit dit plan zijn (1) het bezet houden van de SVI door samenwerking, (2) innoveren vanuit een solide basis en (3) de verdere verduurzaming van de slib(eind)verwerking. Hieronder volgt een korte toelichting op deze punten.

Het bezet houden van de SVI door samenwerking

Vanuit de markt was de verwachting dat de introductie van verschillende (nieuwe) technieken op de RWZI's zou zorgen voor een wijziging in de samenstelling van zuiveringsslib en een afname in de productie van zuiveringsslib.

Vooralsnog is er geen afname van de productie van zuiveringsslib, hoofdzakelijk door vertragingen in de bouw en opstart van Energiefabrieken. Daarnaast is er minder verwerkingscapaciteit in Duitsland beschikbaar, waardoor er meer zuiveringsslib in Nederland moet worden verwerkt. De verwachting is echter dat binnen enkele jaren de afname van de slibproductie een feit zal zijn, gezien de innovaties die momenteel plaatsvinden bij met name de waterschappen. Daarnaast zullen in verband met de energietransitie in Nederland, gasgestookte slibdrooginstallaties verdwijnen. Gedroogd zuiveringsslib wordt niet meer door de ENCI verwerkt door de beëindiging van de commerciële winning van kalksteen en het stoppen van de klinkerproductie. Een nieuwe balans in de markt zal gevonden moeten worden.

Afhankelijk van de realisatie van enkele Energiefabrieken bij de klanten van SNB, is nog sprake van een overbezetting van de SVI die mogelijk in de komende jaren kan leiden tot een beperkte onderbezetting. SNB ziet een interessante markt van industrieel zuiveringsslib ontstaan in Nederland en het buitenland, met name in Duitsland. Deze ontwikkeling wil SNB gebruiken om een eventuele onderbezetting te kunnen opvangen. De bezettingsbasis is momenteel echter solide. De huidige krapte op de markt in combinatie tot genoemde overbezetting leidt echter momenteel tot problemen om de hogere slibaanvoer te kunnen verwerken dan wel tijdelijke op te slaan.

Innovatie vanuit een solide basis

SNB participeert in diverse onderzoeksprogramma's teneinde een wezenlijke bijdrage te leveren aan de innovatie op het gebied van verduurzaming (het verlagen van milieubelastende emissies en het terugwinnen van grondstoffen en energie uit zuiveringsslib) van de

slibeindverwerking. Ook in de komende jaren zal SNB hierop inzetten. Met de aandeelhouders zal nadere afstemming worden gezocht ten aanzien van de innovatieagenda van SNB en de participatie van SNB in de innovatieagenda's van haar aandeelhouders. In [paragraaf 4.7](#) wordt nader ingegaan op de resultaten in 2018 van de innovatieprojecten waarin SNB participeert.

Verdere verduurzaming slib(eind)verwerking

SNB is van mening dat de slib(eind)verwerking moet voldoen aan de volgende criteria: (1) aanvaardbare verwerkingskosten, (2) betrouwbaarheid, (3) hergebruik van grondstoffen, (4) energie-efficiency en (5) minimale verspreiding van milieugevaarlijke stoffen. Op de laatste drie gebieden is in 2018 vooral ingezet op de realisatie van het terugwinnen van fosfaat uit vliegashouding, het optimaliseren van de energiehuishouding en het verder verbeteren van de biologische afvalwaterzuivering.

In 2018 is samen met een collega-slibverwerker een onderzoek gestart om te komen tot een vergaande samenwerking met een fosfaatproducent, om gezamenlijk een fosfaatopwerkingsfabriek te realiseren. In de eerste helft van 2019 moet definitief duidelijk worden of hiertoe mogelijkheden zijn. Ten aanzien van de energiehuishouding is vooral ingezet op het verhogen van de elektriciteitsproductie met de relatief nieuwe stoomturbines. Door onderhoud en storingen aan de turbines is de productie in 2018 lager uitgevallen dan in 2017. SNB verwacht in 2019 het rendement van de turbines te kunnen verbeteren. Daarnaast is ingezet op de realisatie van een zonnepark op het terrein van SNB. In december hebben de aandeelhouders groen licht gegeven voor de plaatsing van zonnepanelen, die jaarlijks circa 2,2 miljoen kWh aan duurzame energie moeten opleveren. In 2019 wordt door de realisatie van een condensatorbank tevens het blindstroomverbruik geminimaliseerd. Eind 2017 is besloten om in de

biologische zuivering de overstap te maken van DEMON naar de SBR-techniek. Deze overstap is gemaakt omdat gebleken is dat de afvalwatersamenstelling afwijkt van de oorspronkelijke uitgangspunten. De CZV/N-verhouding is te hoog voor het gekozen DEMON-proces. De overstap heeft in 2018 goede resultaten opgeleverd, ondanks dat er nog geen sprake was van een volledig stabiele bedrijfsvoering. Afronding van de overstap zal nog enige tijd vragen.

4.1.4 SAMENWERKING

Om bovenstaande strategie te verwezenlijken, werkt SNB samen met verschillende partijen. Zo is SNB aangesloten bij de Vereniging Afvalbedrijven (VA) ten behoeve van algemene kennisuitwisseling, lid van het Nutriënten Platform NL voor de bevordering van het terugwinnen van grondstoffen, en lid van de Deutsche Vereinigung für Wasserwirtschaft, Abwasser und Abfall (DWA).

In de keten werkt SNB samen met haar leveranciers van hulpstoffen om de kwaliteit van deze stoffen en de continuïteit van levering te waarborgen. De hulpstoffen zijn van groot belang voor het verlagen van de emissies. Ook stroomafwaarts werkt SNB samen met afnemers van de reststoffen, zodat deze hergebruikt kunnen worden, en kunnen worden omgezet naar secundaire grondstoffen. Hierbij wordt ook samenwerking gezocht met collega-slibverwerkers.

Tot slot wordt op het gebied van onze innovatieagenda samenwerking gezocht met universiteiten, klanten en leveranciers.

4.1.5 KERNWAARDEN

De kernwaarden die SNB hanteert in haar handelen zijn: betrouwbaarheid, innovatie, betrokkenheid, transparantie en veiligheid. Alles wat SNB doet, wordt volledig gedaan in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en ons eigen KAM-systeem. Het KAM-systeem is gecertificeerd op basis van ISO 9001 (kwaliteit), ISO 14001 (milieu) en VCA** (veiligheid). In 2018 heeft SNB succesvol de overstap gemaakt naar de meeste recente norm voor kwaliteit en milieu. Inmiddels is besloten het systeem in 2019 te certificeren op basis van ISO 45001 inzake gezond en veilig werken. Hiermee wordt wel afscheid genomen van de VCA-certificering. Daarnaast is er een interne gedragscode die actief wordt nageleefd. Afwijkingen hierin worden vastgelegd in ons meldingssysteem, waarbij deze de juiste opvolging krijgen vanuit het managementteam. Hierover wordt ook regelmatig gesproken met de preventiemedewerker en de ondernemingsraad.

4.1.6 DOELSTELLINGEN

Mens	Indicator	Eenheid	Doel '18	Doel '20
Creëren werkgelegenheid	Medewerkers*	gem. fte	=48,0	=48,0
Creëren veilige en gezonde werkomgeving	Ziekteverzuim	%	<3,0	<2,5
	Ongevallenfrequentie	IF	=0,0	=0,0
Milieu	Indicator	Eenheid	Doel '18	Doel '20
Opruimen van zuiveringsslib	Verwerkt slib	ton/jaar	>422.000	>436.000
	Waternverbruik*	m³/ton slib	<1,1	<1,0
	Hulpmiddelenverbruik*	kg/ton slib	<32,0	<32,0
Afval wordt energie	Energie efficiency index	% t.o.v. '05	<-0,5	<0,0
	Elektriciteitsproductie	% van verbr.	>106,3	>105,0
Afval wordt grondstof	Hergebruik als grondstof	% tot. afval	=98,5	=99,0
	Hergebruik van fosfaat	% tot. as	=0,0	=100,0
Verminderen ecologische voetafdruk	CO ₂ bijdrage*	ton CO ₂ eq.	<(8.000)	<(15.000)
	Verzuring*	ton/jaar	<55,0	<45,0
	Wateremissie	v.e.	<9.200	<5.000
Economisch	Indicator	Eenheid	Doel '18	Doel '20
Verminderen maatschappelijke kosten	Kostenefficiency-index	% t.o.v. '98	<70,8	<68,0
	Bezettingsgraad SVI	%	=100,0	>97,5
Continuïteit onderneming	Solvabiliteit	EV/TV	>85,0	>85,0

* Naar aanleiding van jaarverslag 2017 zijn enkele doelstellingen voor 2018 begin 2018 bijgesteld.

4.1.7 ONTWIKKELINGEN IN DE ZUIVERINGSSLIBMARKT

Bij onze klanten ligt de focus momenteel vooral op de productie van extra energie, en in steeds grotere mate op het terugwinnen van grondstoffen op de zuivering zelf (Energie- en Grondstoffenfabrieken) om te komen tot een circulaire economie. Hierdoor neemt het slibvolume naar verwachting over enkele jaren af. Verwacht wordt evenwel dat ook de verwerkingscapaciteit zal afnemen, mede gezien de huidige ontwikkelingen ten aanzien van het gebruik van aardgas voor het drogen van zuiveringsslib (energietransitie) en de afname van verwerkingscapaciteit van gedroogd zuiveringsslib. Vanwege nieuwe wetgeving in Duitsland zal de Duitse markt minder toegankelijk worden, doordat er in de komende jaren in Duitsland eveneens onvoldoende verwerkingscapaciteit beschikbaar is.

De Duitse markt is altijd zeer bepalend geweest voor de Nederlandse markt, vanwege de lage verwerkingstarieven in Duitsland. De tarieven in Duitsland zijn in de laatste twee jaren echter explosief gestegen en liggen inmiddels ruim boven de Nederlandse tarieven. Ook ontstaat er steeds meer vraag vanuit Duitsland naar verwerking in Nederland, en wordt er inmiddels in Nederland Duits zuiveringsslib verwerkt. Dit laatste is

bijzonder, aangezien de afgelopen jaren een tekort was aan verwerkingscapaciteit om het Nederlandse zuiveringsslib te verwerken. Dit tekort wordt veroorzaakt door een toename in slibproductie door het tijdelijk stil leggen van vergistingen om de ombouw naar Energiefabrieken mogelijk te maken, en door de verminderde verwerkingscapaciteit van gedroogd zuiveringsslib in Nederland.

Al deze ontwikkelingen leiden tot een onbalans in verwerking en aanbod van zuiveringsslib in de komende jaren. Momenteel is er sprake van een tekort aan verwerkingscapaciteit dan wel terugvalopties indien zich verstoringen voordoen op de zuiveringen dan wel bij de verwerkers. Deze verstoringen kunnen niet opgevangen worden omdat er in Nederland geen calamiteitenafspraken zijn gemaakt, iets waar SNB zich al jaren sterk voor maakt. In 2018 is SNB gestart met het treffen van maatregelen om haar verwerkingscapaciteit en slibopslag te flexibiliseren. Daarnaast spant SNB zich in voor de realisatie van een provinciale en landelijke calamiteitenregeling voor zuiveringsslib. Hierop wordt in [paragraaf 4.8 en 4.9](#) nader ingegaan. \

De Nederlandse slibmarkt is overspannen

SNB verwerkt in Moerdijk het zuiveringsslib van acht waterschappen. Daarnaast verwerken we in beperkte mate zuiveringsslib van industriële ondernemingen. Onze verwerkingscapaciteit is 410.000 tot 430.000 ton ontwaterd zuiveringsslib per jaar. De afgelopen jaren schommelde de totale hoeveelheid te verwerken slib tussen de 484.000 in 2015 en 507.000 ton in 2018, met een uitschieter in 2017 van 540.000 ton.

SNB heeft de extra vraag aan verwerking deels op kunnen vangen door gebruik te maken van overcapaciteit in Nederland en Duitsland. Omdat deze verwerking en tijdelijke extra opslag onvoldoende bleken te zijn, heeft SNB in 2017 en 2018 ontheffing gekregen voor het storten van slib. Dat is weliswaar in strijd met het afvalbeleid, maar het betreft overmacht. Uitspoeling op de zuiveringen naar het oppervlaktewater van is vanuit milieuoogpunt evenmin gewenst.

Wijzigingen in aanbod zuiveringsslib blijven vooralsnog uit

De meerjarige slibprognoses van de waterschappen gingen aanvankelijk uit van een afname van de slibproductie, voornamelijk doordat de waterschappen zogenoemde Energiefabrieken realiseren. Deze fabrieken produceren onder andere biogas uit slib en leveren dan een belangrijke bijdrage aan het opwekken van duurzame energie. Dit is

conform het Klimaatakkoord en de Green Deal. In de praktijk komt de realisatie van de Energiefabrieken langzamer op gang dan oorspronkelijk was aangenomen. Daardoor is toch meer slib ter verwerking aangeboden dan was voorzien. De waterschappen verwachtten eind 2018 dat de situatie van overaanbod op de Nederlandse slibmarkt waarschijnlijk tot en met 2022/2023 voortduurt.

Verwerkingscapaciteit is onvoldoende

In Nederland is onvoldoende verwerkingscapaciteit beschikbaar om al het in Nederland geproduceerde zuiveringsslib te kunnen verwerken. Ook kan niet meer uitgeweken worden naar Duitsland. In Duitsland mag ontwaterd slib sinds medio 2017 nog maar zeer beperkt worden afgezet in de landbouw. Dit als gevolg van strengere regelgeving om te voldoen aan de nitraatrichtlijn. Dit resulteert in een zeer grote krapte op de Duitse markt, omdat er onvoldoende alternatieve

verwerkingscapaciteit is en er dus ook geen enkele ruimte is om Nederlands slib te verwerken. De verwachting is dat pas na 2030 de situatie zich begint te normaliseren. Daarbij komt dat het gecomposteerde en gedroogde zuiveringsslib, ongeveer 40% van al het ontwaterde zuiveringsslib in Nederland, traditioneel voor een omvangrijk deel in Duitsland werd afgezet. De mogelijkheden hiertoe nemen steeds verder af. Door deze ontwikkelingen stijgen de verwerkingstarieven zeer snel. België is traditioneel een gesloten markt voor buitenlands zuiveringsslib en biedt derhalve geen alternatief.

En nu?

Er zijn maatregelen nodig vanuit de markt zelf en de overheid om te voorkomen dat water-zuiveringsinstallaties mogelijk deels stil komen te vallen in de komende jaren door het gebrek aan verwerkingscapaciteit van het zuiverings-slib, met name als zich calamiteiten voordoen. \

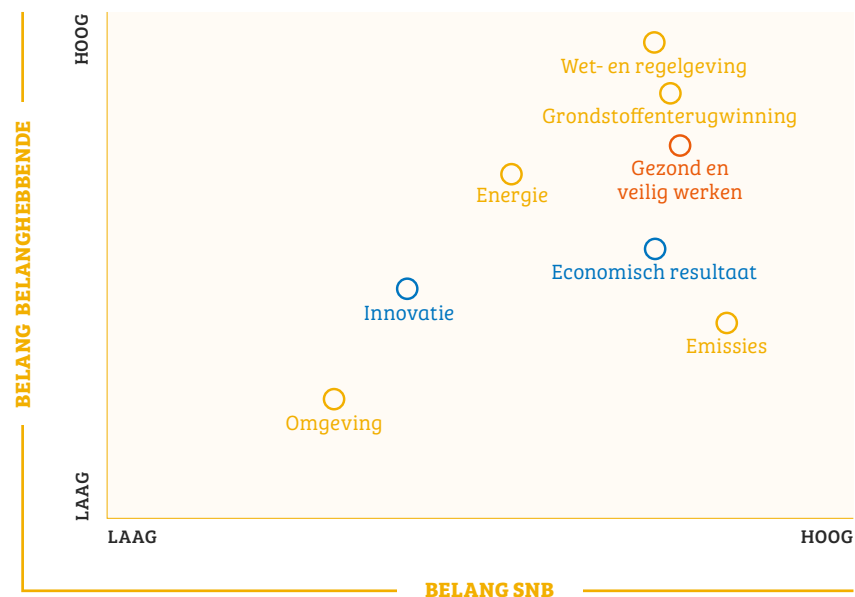
Door de toenemende welvaart in nieuwe en opkomende economieën, worden grondstoffen schaarser. Dit leidt in de toekomst tot wereldwijde fysieke tekorten aan grondstoffen. Daarnaast neemt ook de vraag naar energie nog steeds toe, maar ook de vraag naar alternatieve energiebronnen. Deze trend vormt een belangrijk uitgangspunt voor de visie, missie en strategie van SNB, met als doel te komen tot een circulaire economie. Ook bij onze belanghebbenden is het sluiten van de kringloop een belangrijk thema. SNB verstaat onder de dialoog met belanghebbenden, elk moment dat het management van SNB met een belanghebbende in contact treedt om beter inzicht te krijgen in de verwachtingen van de belanghebbenden. Doel hiervan is het toetsen van onze strategie en het continu verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Hierbij kiest SNB voor een gerichte dialoog, afhankelijk van de betekenis die een belanghebbende heeft voor SNB en de invloed die de belanghebbende heeft op SNB. \

In onderstaand overzicht is aangegeven welke thema's SNB in 2018 met welke belanghebbenden heeft besproken.

	Klanten	Aandeelhouders	Medewerkers	Ketenpartners	Leveranciers	Omgeving	Afvalbranche	Overheid
Terugwinning van grondstoffen	○	○		○			○	○
Duurzame energieopwekking	○	○	○			○	○	○
Ketenverantwoordelijkheid		○		○	○		○	
Schoner slibtransport	○				○			
Duurzame inzetbaarheid			○					
Veiligheid			○		○	○	○	○
Verwerkingskosten	○	○	○					
Voldoen aan wet- en regelgeving	○	○	○	○	○	○	○	○
Dienstverlening in het algemeen	○		○					
Duurzame inkoop					○			○

SNB wil met dit verslag een zo goed mogelijk beeld geven van de belangrijkste economische, ecologische en sociale gevolgen van het SNB-beleid voor haar belanghebbenden. In dat verband is er een materialiteitsanalyse uitgevoerd om vast te stellen of de voor de belanghebbenden relevante informatie (materiële onderwerpen) aan bod komt in dit verslag. Daartoe heeft SNB in kaart gebracht wat de materiële onderwerpen zijn, met als doelstellingen: het identificeren van de belangrijkste onderwerpen voor het verslag, het identificeren van de belangen, opinies en verwachtingen van de belanghebbenden en het geven van interne feedback over trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de visie, missie en strategie van SNB.

Deze analyse komt in grote mate overeen met uitkomsten van de dialoog met de belanghebbenden. Alle hier genoemde onderwerpen zijn gekoppeld aan de doelstellingen van SNB en komen verspreid door dit verslag aan de orde. \

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Medewerkers	gem. fte	48,1	47,3	48,5 ✗	=48,0	=48,0
Ziekteverzuim	%	6,2	3,5	6,5 ✗	<3,0	<2,5
Ongevallenfrequentie	IF	0,0	0,0	0,0 ✓	=0,0	=0,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

4.4.1 ORGANISATIESTRUCTUUR

SNB is een relatief kleine organisatie, die zich onderscheidt door een grote betrokkenheid van medewerkers bij het bedrijf en bij elkaar. De platte organisatiestructuur zorgt voor korte communicatielijnen. Hierdoor kan elke medewerker zichtbaar bijdragen aan de resultaten van de organisatie en meedenken over het beleid en de manier van werken. De Directie leidt

SNB en stuurt het managementteam aan. Binnen het managementteam is de Bedrijfsleider verantwoordelijk voor de afdeling Procesvoering en de Technische Dienst. De Financieel Manager stuurt de ondersteunende afdelingen aan. De Manager Proces & Milieu is verantwoordelijk voor Innovatie en Milieu.

4.4.2 WERKGELEGENHEID

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Medewerkers	aantal	49	49	50	50	50
Medewerkers	gem. fte	47,8	47,8	48,1	47,3	48,5
Gemiddelde leeftijd	jaar	47,5	48,5	49,2	49,1	50
Gemiddeld aantal dienstjaren	jaar	11,3	12,3	13,0	13,6	14,6
Verloop	%	2,0	0,0	0,0	2,0	0,0

Buiten bovenstaande medewerkers zijn er in 2018 4 stagiairs werkzaam geweest op de afdeling Procesvoering. In de vakantieperiode zijn ook nog twee jeugdige vakantiewerkers een aantal weken werkzaam geweest op de Afdeling Administratie en de Technische Dienst. Alle medewerkers die in dienst zijn, hebben een aanstelling voor onbepaalde tijd.

Van de 50 medewerkers is 14% vrouw en 86% man. 14% van de medewerkers heeft een parttime aanstelling, waarvan 86% vrouw en 14% man. SNB draagt bij aan de lokale werkgelegenheid. 64% van alle medewerkers woont binnen een straal van 30 kilometer van onze bedrijfslocatie. Van het management woont 50% binnen genoemde straal.

4.4.3 VEILIGE EN GEZONDE WERKOMGEVING

Verzuim

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Ziekteverzuim	%	1,7	2,6	6,2	3,5	6,5
Meldingsfrequentie	aantal p.p.	1,08	1,12	0,77	0,99	1,30

Het ziekteverzuim laat de laatste jaren een wisselend beeld zien. In 2016 en 2018 is SNB geconfronteerd met een aantal langdurig zieke werknemers, die wegens niet-arbeid gerelateerde omstandigheden tijdelijk arbeidsongeschikt waren. SNB heeft een actief beleid, gericht op het voorkomen van verzuim. In 2019 wordt het huidige duurzaam inzetbaarheidsprogramma geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Veiligheid

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Ongevallenfrequentie	IF	0	27,5	0	0	0
Signalering onveilige situatie	aantal	43	30	22	24	24
Ongeval met verzuim	aantal	0	2	0	0	0
Ongeval zonder verzuim	aantal	2	1	1	5	5

In 2018 heeft zich 1 incident voorgedaan. Tijdens het plaatsen van een steekflens op de spueleiding van de zure water naar de draintank, is zuur water vrijgekomen. De monteur is hierbij met zuur water in aanraking gekomen, waarbij de monteur geen letsel heeft opgelopen. Nader onderzoek wees uit, dat de procedure om de leiding leeg te halen, niet goed is

opgevolgd. Maatregelen zijn getroffen om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen.

4.4.4 OPLEIDINGEN

In 2017 zijn 12 verschillende opleidingen gevolgd door onze medewerkers. In totaal is circa 1.200 uur besteed aan opleiding tijdens werktijd. Het betrof opleidingen op het gebied van servicetechnicus, asset management, VCA, BHV, machineveiligheid, praktisch leidinggeven, praktisch communiceren, duurzaamheid, storingsanalyse en gezondheidscoaching. \

4.5.1 SLIBAANVOER

Aanvoer (ton slib)	2014	2015	2016	2017	2018
Waterschap Aa en Maas	90.441	93.036	98.446	103.471	91.213
Waterschap De Dommel	98.513	116.825	77.017	78.552	84.027
Waterschap Brabantse Delta	63.423	64.357	69.300	67.929	70.282
Waterschap Vechtstromen	44.621	70.454	66.595	57.995	52.707
Waterschap Scheldestromen	29.475	28.933	28.483	26.775	26.399
Waterschap Rivierenland*	3.882	5.167	4.835	4.474	-
Subtotaal klant/aandeelhouders	330.355	378.772	344.676	339.196	324.628
Overige vaste klanten	101.555	102.327	116.532	204.504	182.192
Overige incidentele klanten	3.311	3.065	1.468	-	700
Subtotaal overige klanten	104.866	105.392	118.000	204.504	182.892
Totale slibaanvoer	435.221	484.164	462.676	543.700	507.520

* Waterschap Rivierenland is per 1 januari 2018 geen aandeelhouder meer.

De daadwerkelijke slibaanvoer lag hoger dan verwacht bij de begroting, maar was toch aanzienlijk minder dan in 2017. De totale aanvoer van circa 507.500 ton ontwaterd zuiveringsslib lag 53.700 ton hoger dan werd verwacht. De hogere aanvoer is nog steeds het gevolg van vertragingen in de opstart en inbedrijfname van een aantal Energiefabrieken op de RWZI's. Ten opzichte van 2017 is er sprake van een afname door een combinatie van slibreductie door de Energiefabrieken en het aflopen van een verwerkings-overeenkomst

met een van de overige klanten. De uiteindelijk beoogde reductie van de Energiefabrieken wordt geschat op 77.000 ton ontwaterd zuiveringsslib, die gerealiseerd had moeten worden in 2015/2016. SNB heeft op verzoek van de aandeelhouders hierop geanticipeerd door nieuwe verwerkingscontracten af te sluiten met ingang van 2017. Een groot deel van deze extra aanvoer in 2017 en 2018 heeft SNB door anderen moeten laten verwerken of laten storten, bij gebrek aan verwerkingscapaciteit in Nederland en het buitenland.

De gemiddelde slibkwaliteit van het door SNB verwerkt slib is in de volgende tabel samengevat:

mg/kg ds										g/kg ds	
	Zwavel	As	Cd	Cr	Cu	Pb	Ni	Zn	Hg	P	Nkj
2018	10.959	8,7	1,1	45	375	76	28	934	0,47	31,7	56,6
2017	10.356	8,3	1,0	47	356	78	28	890	0,47	30,9	56,1
2016	11.570	8,6	1,2	76	382	93	31	995	0,55	30,0	55,3
2015	10.106	8,3	1,1	68	421	95	30	994	0,60	32,9	56,2
2014	9.542	8,7	1,1	57	437	110	35	949	0,69	33,7	54,9

4.5.2 VERWERKT AFVAL

SNB verwerkt zuiveringsslib voor haar klanten. Dit zuiveringsslib is een afvalstroom die ontstaat bij het zuiveren van afvalwater uit het riool. In 2018 zijn de volgende hoeveelheden zuiveringsslib verwerkt.

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Verwerkt slib	ton/jaar	409.735	411.163	419.157 ✗	>422.000	>434.000

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

Het doel om in 2018 422.000 ton ontwaterd zuiveringsslib te verwerken, is net niet gehaald. Een belangrijke reden hiervoor is dat SNB meer hoogcalorisch zuiveringsslib heeft verwerkt, wat een negatief effect had op de doorzet (zie [pagina 23](#)). Om geuroverlast te voorkomen, is extern meer

vergist zuiveringsslib, laagcalorisch, verwerkt, waardoor in de eigen installatie meer hoogcalorisch zuiveringsslib verwerkt moest worden. Daardoor kon geen optimale mix bereikt worden.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Verwerkt in eigen SVI	ton/jaar	408.395	448.284	409.735	411.163	419.157
Extern laten verwerken	ton/jaar	24.705	38.637	36.099	145.637	85.402
Totaal verwerkt	ton/jaar	433.100	486.921	445.834	556.800	504.559

In 2018 is het zuiveringsslib extern afgezet bij een andere verbrandingsinstallatie in Nederland, bij een Nederlandse slibdrooginstallatie, en er is een deel van het zuiveringsslib gestort. In verband met logistieke uitdagingen en geurproblematiek, is in 2018 vooral vergist zuiveringsslib afgezet bij de externe verwerkers. Daarnaast bleek de afzet in 2018 problematisch door een gebrek aan verwerkings- en stortcapaciteit, storingen bij andere verwerkers en problemen bij de afzet van slibgranulaat afkomstig van drooginstallaties. Daarom heeft

SNB, tegen hoge kosten, zuiveringsslib tijdelijk op externe locaties opgeslagen.

Het rendement van de installatie is afhankelijk van de doorzet per bedrijfsuur en de beschikbaarheid van de installatie. De doorzet wordt beïnvloed door de samenstelling van het aangeboden product. Hoe hoger het percentage organische stof, hoe lager de verwerkingscapaciteit. Dit komt doordat de installatie van SNB thermisch is begrensd.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Doorzet SVI	ton slib p/u	13,07	13,54	13,19	13,05	12,92
Doorzet SVI	ton os p/u	2,04	2,14	2,13	2,11	2,07
Beschikbaarheid	aantal uren	31.247	33.104	31.053	31.505	32.436
Beschikbaarheid	% max. cap.	89,2	94,5	88,4	89,9	92,6

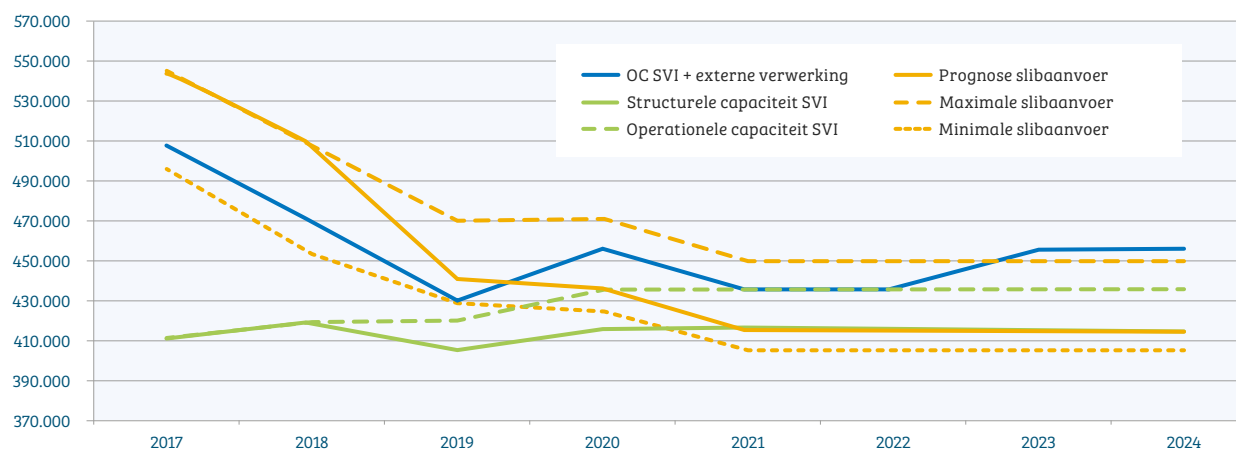
Vanaf 2015 is waarneembaar dat de doorzet organische stof per uur omhoog is gegaan. Dit heeft te maken met de nieuwe hogedrukstoomketels die een hogere thermische begrenzing hebben, waardoor de

verwerkingscapaciteit per uur is toegenomen. In 2016 tot en met 2018 is de doorzet per uur in ton ontwaterd slib afgenomen als gevolg van een toename in het aanbod van hoogcalorisch slib, zoals eerder uitgelegd.

SNB zoekt naar flexibilisering capaciteit

De overspannen slibmarkt vraagt om maatregelen vanuit de markt en overheid om te voorkomen dat waterzuiveringsinstallaties in de komende jaren mogelijk deels stil komen te vallen door het niet kunnen verwerken van het zuiveringsslib. Om de uitdagingen het hoofd te kunnen bieden werkt SNB aan het flexibiliseren van haar verwerkings- en opslagcapaciteit. Dit om aanbodverrassingen zoals in de afgelopen jaren te voorkomen. Hierbij is het bovenstaande overzicht als uitgangspunt genomen, waarbij de oranje lijnen verschillende scenario's van slibaanvoer laten zien.

Verwerking versus slibaanvoer scenario's op jaarbasis

Verwerkingscapaciteit

In de afgelopen jaren en voor de komende jaren is getracht met andere verwerkers afspraken te maken voor verwerking van het aangeboden zuiveringsslib. Dit lukte met wisselend succes vanwege de situatie op de markt, waardoor er ook zuiveringsslib is gestort. Om meer verwerkingscapaciteit te realiseren is SNB met een collega-slibverwerker een onderzoek gestart naar de realisatie van droging met restwarmte om piekaanvoer te kunnen opvangen. Realisatie is mogelijk in 2023, onder voorbehoud van het verkrijgen van een vergunning en het verloop van de besluitvorming. Samen met de verwerkingscapaciteit van SNB resulteert dit in de blauwe lijn in bovenstaande grafiek. Daarnaast gaat SNB flexibiliteit creëren in haar eigen verwerkingscapaciteit van circa 20.000 ton ontwaterd zuiveringsslib, door reserve in te bouwen (groene lijn) tussen de operationele verwerkingscapaciteit (groene stippellijn) en de verwachte slibaanvoer. Realisatie wordt verwacht begin 2021, maar is afhankelijk van de afname van slibaanvoer vanuit de huidige

klanten. Dit vergroot de totale verwerkingscapaciteit in Nederland niet, maar creëert slechts flexibiliteit binnen de bedrijfsvoering van SNB.

Opslagcapaciteit

Om schommelingen in de slibaanvoer en verwerkingscapaciteit op te vangen is opslag van zuiveringsslib nodig. Voor het opvangen van seizoensinvloeden, regulier onderhoud en opvangen van kleine storingen is circa 16.000 ton ontwaterd zuiveringsslibopslag gerealiseerd bij SNB zelf. Flexibele opslag is in de afgelopen jaren gevonden door zuiveringsslib op te slaan in duwbakken. Alhoewel dit een optie blijft, zoekt SNB naar andere opslagvormen om grotere schommelingen te kunnen opvangen om zo voldoende zekerheid in de afvalwater- en slibketen in te bouwen. Dit is ook nodig omdat de duwbakken grote financiële en operationele consequenties met zich meebrengen. Hiervoor is 15.000 ton calamiteitenopslag gevonden in een oude sliblagune bij een waterzuivering. Deze opslag moet in 2019 operationeel zijn. Daarnaast

onderzoekt SNB de mogelijkheid om op haar eigen terrein een geconditioneerde additionele opslag van 10.000 ton te realiseren. Dit omdat de opslag in de sliblagune beperkt is tot calamiteiten en tot de opslag van uitsluitend vergist zuiveringsslib, terwijl SNB 60% onvergist slib krijgt aangeleverd. Realisatie wordt verwacht in 2021, afhankelijk van vergunning en besluitvorming.

Gevolgen flexibilisering

De extra verwerkings- en opslagcapaciteit vraagt om samenwerking met een collega-slibverwerker en een investering in opslag op eigen terrein. In 2019 zullen hierover besluiten genomen moeten worden. Bovenstaande maatregelen zijn echter niet toereikend indien zich een calamiteit van enige omvang voordoet op de zuiveringen of bij de zuiverings-slibverwerkers. Door het wegvallen van de Duitse markt als mogelijke achtervang in een dergelijke situatie, is een goede calamiteitenregeling voor zuiveringsslib in Nederland van groot belang. \

4.5.3 VERBRUIK HULPSTOFFEN

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Waterverbruik	m ³ /ton slib	0,93	1,02	1,02 ✓	<1,10	<1,00
Hulpmiddelenverbruik	kg/ton slib	30,9	28,5	29,7 ✓	<32,0	<32,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

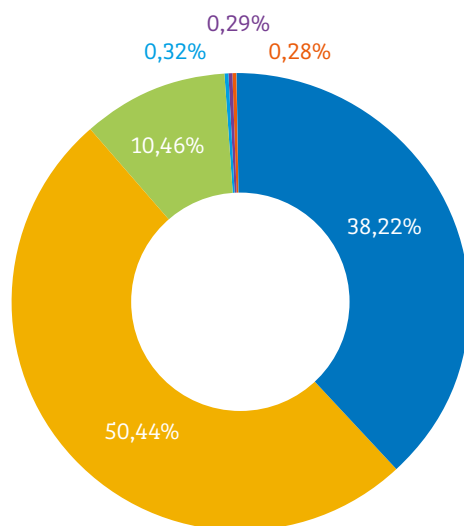
Verbruik water

Het industriewater dat SNB gebruikt, wordt gemaakt uit oppervlaktewater en draagt derhalve eigenlijk niet bij aan verdroging van het milieu. Dit geldt ook voor het koelwater dat SNB oppompt uit het Hollandsch Diep. Het drinkwater wordt voornamelijk gebruikt voor sanitaire voorzieningen.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Drinkwater	m ³ /jaar	2.050	1.270	2.297	2.430	2.327
Industriewater	m ³ /jaar	68.441	79.080	78.951	83.315	88.092
Hergebruikt condensaat	m ³ /jaar	2.300	2.900	4.000	3.500	2.500
Koelwaterinname	m ³ /jaar	347.000	348.000	295.000	329.000	335.000
Totaal verbruik	m³/jaar	419.791	431.250	380.248	418.245	427.919
Per verwerkte ton slib	m³/ton slib	1,02	0,96	0,93	1,02	1,02

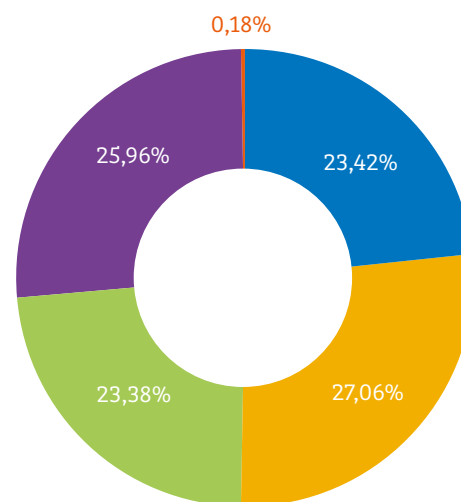
In de onderstaande grafieken is de totale waterbalans weergegeven van de slibverwerking. Naast bovenstaand waterverbruik, ontvangt SNB nog water via het zuiveringsslib en via hulpmiddelen. In totaal heeft SNB in 2018 circa 842.000 m³ water ontvangen. Dit water heeft SNB ook weer verlaten via onderstaande routes.

Water in

- Water in slib
- Oppervlaktewater
- Industrierwater
- Hergebruikt condensaat
- Drinkwater
- Water in hulpmiddelen

Water uit

- Lozing afvalwater
- Koelwaterlozing
- Verdamping koeltorens
- Verdamping schoorsteen
- Water in restproduct

Verbruik hulpmiddelen

Voor de verwerking van slib heeft SNB hulpmiddelen nodig. De vier belangrijkste hulpmiddelen die SNB gebruikt, zijn: zoutzuur, natronloog, kalksteen/krijt en adsorbens. Zwavel in slib reageert in de oven tot zwaveldioxide (SO₂).

Hiervan wordt 99,99% afgevangen door de toevoeging van kalksteen/krijt in de oven en dosering van natronloog in de wassers. De adsorbens wordt in de laatste stap van de rookgasreiniging gebruikt om zeker te stellen dat eventueel nog aanwezige verontreinigingen, zoals kwik, worden afgevangen.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Kalk/krijt	ton/jaar	7.558	7.833	7.398	6.887	6.635
NaOH	ton/jaar	3.130	3.353	3.103	2.987	3.528
HCl	ton/jaar	1.893	1.774	1.166	805	1.319
Adsorbens	ton/jaar	825	920	885	888	808
Overige hulpmiddelen	ton/jaar	95	98	104	152	166
Totaal aan hulpmiddelen	ton/jaar	13.501	13.978	12.656	11.719	12.456
Per verwerkte ton slib	kg/ton slib	33,1	31,2	30,9	28,5	29,7

N.B. De vergelijkende cijfers van voorgaande jaren zijn op enkele punten aangepast.

4.5.4 ENERGIE

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	DOEL '18	DOEL '20
Energie-efficiency-index	% t.o.v. '05	16,0	7,3	13,8 ✗	<-0,5	<0,0
Elektriciteitsproductie	% van verbr.	86,1	98,5	91,1 ✗	>106,3	>105,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

Voor het slibverbrandingsproces zet SNB drie energiebronnen in: slib, aardgas en elektriciteit. Aardgas wordt ingezet om de ovens op te warmen na een onderhoudsstop. Een minimaal deel van het gasverbruik

wordt ingezet voor de ondersteuning van de verbranding, als het slib wat natter de oven in gaat. Elektriciteit gebruikt SNB voor de aandrijving van diverse installatieonderdelen.

Energieverbruik

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Inkoop gas	GJ/jaar	13.549	16.005	10.395	16.824	17.105
Inkoop elektriciteit	GJ/jaar	244.412	67.522	41.798	22.471	33.957
Eigen elektriciteitsproductie	GJ/jaar	12.932	197.921	216.246	251.032	234.396
Externe levering elektriciteit	GJ/jaar	-9.667	-7.517	-6.914	-18.569	-11.109
Totaal aan energieverbruik	GJ/jaar	261.226	273.931	261.525	271.758	274.349
Opwekking duurzame energie	GJ/jaar	-12.932	-197.921	-216.246	-251.032	-234.396
Benodigde externe energie	GJ/jaar	248.294	76.010	45.279	20.726	39.953
Per verwerkte ton slib	GJ/ton slib	0,61	0,17	0,12	0,05	0,10

Met de vervanging van twee lagedrukstoomketels door hogedrukketels en het plaatsen van twee turbines in de periode 2014 – 2016, verwacht SNB haar energieverbruik fors te kunnen beperken. Dit is ook het geval, de doelstellingen hieromtrent zijn in 2018 echter niet gehaald. Dit als gevolg van onderhoud en storingen aan de turbines. In 2018 is besloten om op het terrein van SNB een zonnepark aan te leggen, dat jaarlijks circa 20.000 GJ

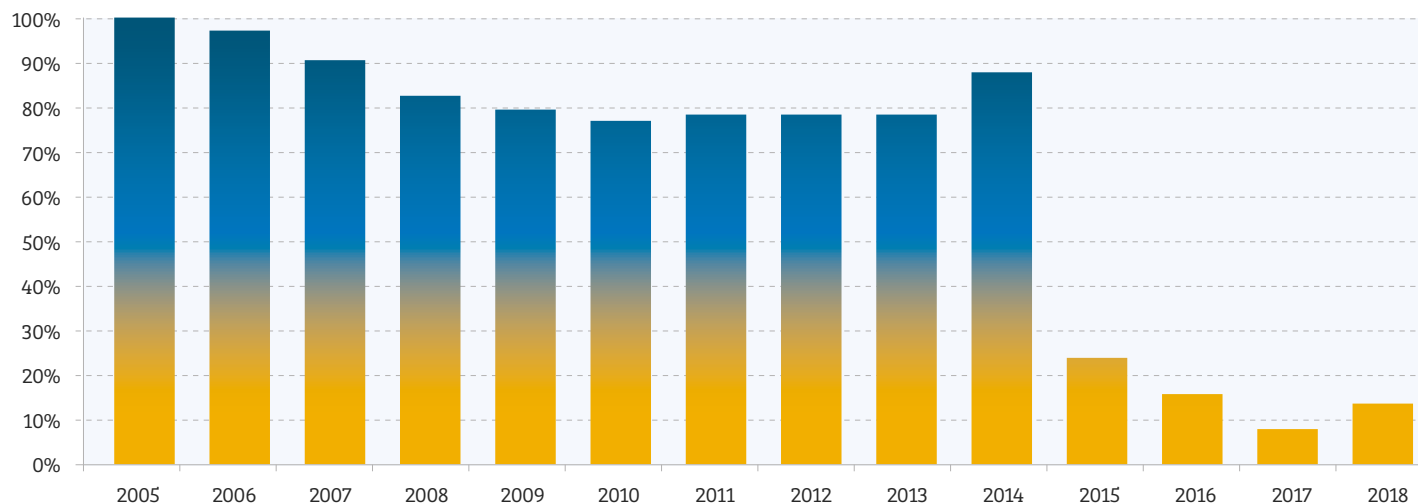
aan elektriciteit moet genereren. De zonnepanelen worden midden 2019 in gebruik genomen. Begin 2019 worden er nog condensatorbanken geplaatst, om het blindstroomverbruik te verminderen. Deze maatregelen moeten, samen met een efficiëntere benutting van de stoomturbines en een verwachte reductie in gasverbruik, leiden tot een energie-neutrale slibeindverwerking.

Efficiënt omgaan met energie

SNB richt zich al sinds de start van de bedrijfsvoering op een verlaging van haar energieverbruik en het produceren van elektriciteit uit zuiveringsslib. In verband met het MJA3 energie-efficiëntieplan (EEP), meet SNB vanaf 2005 haar energieverbruik en -productie door middel van een energie-

verbruiksindex. In 2017 is de index verbeterd (hoe lager de index, hoe beter SNB met haar energiehuishouding omgaat) doordat de tegendrukturbine voor het eerst een heel jaar in bedrijf was. In 2018 is de index opgelopen als gevolg van de situatie beschreven in de vorige paragrafen.

SNB energie-efficiency index

4.5.4 AFVAL WORDT GRONDSTOF

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Hergebruik als grondstof	%	98,7	96,8	95,4 ✗	=98,5	=100,0
Hergebruik van fosfaat	% tot. as	0,0	0,0	0,0 ✓	=0,0	=100,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

Afvalstoffen

Tijdens het verwerkingsproces bij SNB komen de volgend afvalstoffen vrij:

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Vliegas	ton/jaar	34.979	36.142	35.461	31.955	32.269
Indampresidu	ton/jaar	1.867	1.947	1.741	1.757	2.099
Wervelbedzand	ton/jaar	1.933	1.943	2.118	1.812	1.895
Beladen adsorbens	ton/jaar	455	-	166	199	440
Ammoniakwater	ton/jaar	63	82	206	92	59
Slib uit AWZI	ton/jaar	-	-	-	597	767
Indampwater	ton/jaar	-	-	-	-	237
Slibbrokken	ton/jaar	-	-	-	111	212
Overige afval	ton/jaar	109	122	131	157	38
Totaal aan afval	ton/jaar	39.406	40.236	39.823	36.680	38.016
Per verwerkte ton slib	kg/ton slib	96	90	97	89	91

N.B. De vergelijkende cijfers van voorgaande jaren zijn op enkele punten aangepast.

Er is indampwater afkomstig van de wassers afgevoerd vanwege een tijdelijke storting van de centrifuge. Door de externe opslag (met name duwbakken) kan het slib fysisch veranderen en soms harde brokken

vormen die niet door de installatie kunnen worden verwerkt. Dit heeft in 2017 en 2018 plaatsgevonden en heeft geleid tot extra afval.

Hergebruik als grondstof

Voorgaande afvalstoffen worden hergebruikt als secundaire grondstof, waardoor inzet van primaire grondstoffen vermeden wordt. Hierbij streeft SNB naar een zo hoog mogelijke toepassing.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Grondstof voor kunstmest	% tot. afval	0,1	-	-	-	-
Grondstof voor soda	% tot. afval	1,5	1,6	1,6	1,5	1,4
Vulstof in asfalt	% tot. afval	41,2	42,4	43,3	40,6	42,8
Vulstof in Versatzbau	% tot. afval	15,1	26,0	30,2	32,6	24,4
Vulstof in betonsteen	% tot. afval	1,0	10,1	18,2	16,8	21,7
Vulstof in wegenbouw	% tot. afval	4,9	4,8	5,3	4,9	5,0
Afdichting stortplaatsen	% tot. afval	33,7	14,4	-	-	-
Overig hergebruik	% tot. afval	0,9	0,2	0,1	0,1	0,1
Totaal hergebruik	% tot. afval	98,4	99,5	98,7	96,5	95,4
Niet nuttig toegepast	% tot. afval	1,6	0,5	1,3	3,5	4,6
Totaal	% tot. afval	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

N.B. De vergelijkende cijfers van voorgaande jaren zijn op enkele punten aangepast.

De nuttige toepassing is afgenomen door de hogere productie van bovengenoemd afval. SNB verwacht geen gebruik meer te maken van duwbakken en werkt aan verbranding van het AWZI slib in haar eigen installatie. Hierdoor zal het hergebruik weer toenemen.

Hergebruik van fosfaat

In het verleden heeft SNB een deel van de vliegafval kunnen zetten ten behoeve van de productie van witte fosfor en kunstmest. Vliegafval is hiervoor uitermate geschikt door de aanwezigheid van fosfaat in de as. Momenteel wordt gewerkt aan een hernieuwde afzet van de as ten behoeve van het produceren van fosforzuur. Hiervoor wordt een nieuwe fabriek ontwikkeld door een Belgische onderneming in Duinkerken. Daarnaast lopen er onderzoeken naar mogelijkheden om een fosfaatfabriek in Nederland of

Duitsland te realiseren als alternatief voor de Duinkerkenfabriek, mocht er geen vergunning verkregen worden. Deze ontwikkelingen vragen echter tijd. Ter overbrugging onderzoekt SNB de mogelijkheden om het fosfaat in de vliegafval in te zetten in kunstmest. Hopelijk kan dit in 2019 gerealiseerd worden. Voor deze afzet is een fosfaatgehalte nodig van minimaal 18% met het streven naar een gemiddelde van tenminste 20%. Dit gehalte ontwikkelt zich als volgt:

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Fosfaat (P ₂ O ₅)	% tot. as	20,2	20,0	19,2	20,0	19,8

4.5.6 LUCHTEMISSIES

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
CO ₂ bijdrage	ton CO ₂ eq.	(11.135)	(8.530)	5.638 ✗	<(8.000)	<(15.000)
Verzuring	ton/jaar	48,3	57,7	53,8 ✓	<55,0	<45,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

Bij slibverbranding komen stoffen vrij die mogelijk schadelijk zijn voor het milieu. De uitgebreide rookgasreiniging van SNB zorgt er niettemin voor, dat de emissies geen merkbaar effect hebben op de omgeving. De milieuprestaties van SNB kunnen worden afgemeten aan de uitstoot van schadelijke stoffen naar de lucht en de lozing van haar afvalwater.

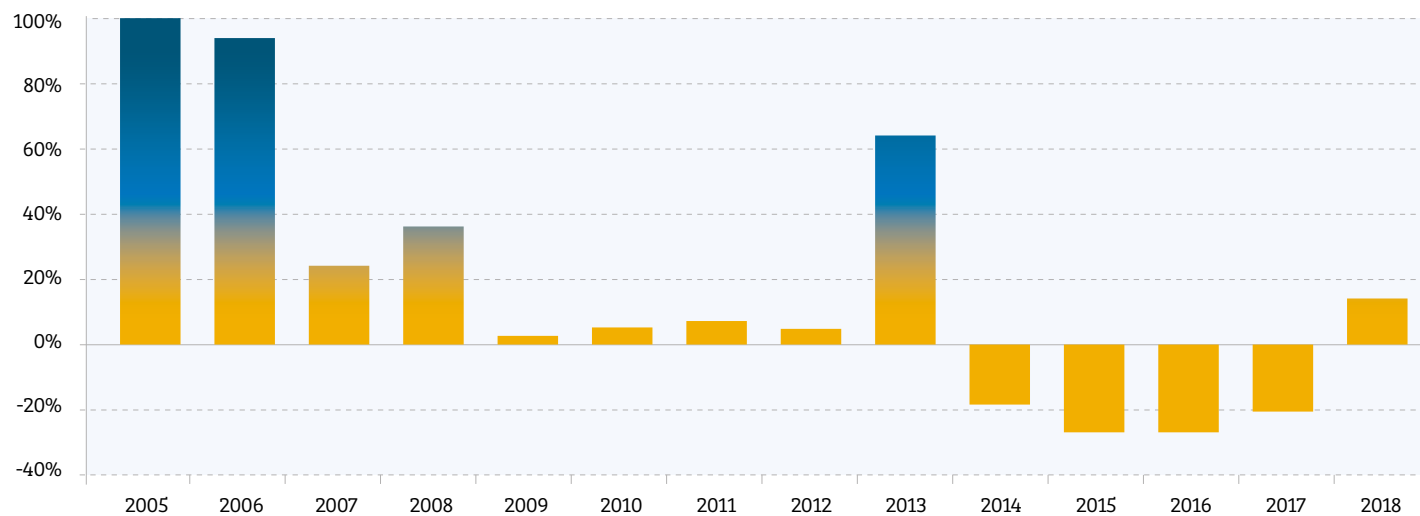
De emissies van SNB voldoen ruimschoots aan de eisen die de Europese regelgeving stelt aan het gebruik van best beschikbare technieken (IPPC-regelgeving). Bovendien voldoet SNB aan alle eisen van het Activiteitenbesluit.

Klimaatverandering

De CO₂ die SNB uitstoot, is voornamelijk kort-cyclisch, doordat deze afkomstig is van de verbranding van slib (biomassa). Deze CO₂ draagt niet bij aan het broeikas effect. Naast CO₂ ontstaat er bij de verbranding van slib ook het broeikasgas N₂O. Dit lachgas heeft een sterk klimaateffect. SNB heeft in het verleden een verlaging van de luchtvermaat op de ovens doorgevoerd, waardoor de uitstoot met circa 50% is afgenomen. SNB levert sinds juli 2003 CO₂ uit haar rookgassen aan een kalkproducent.

Deze producent zet CO₂ in als grondstof voor het produceren van zijn hoogwaardige kalkproducten. Het uitwisselingsproject draagt bij aan een meer duurzame industriële ecologie op industrieterrein Moerdijk. Ten opzichte van 2005 is de CO₂ bijdrage van SNB significant afgenomen door de opwekking van duurzame energie. Net als in 2013 is in 2018 de bijdrage weer wat gestegen door beperkt gebruik van CO₂ door de naastgelegen kalkproducent.

CO₂ bijdrage

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Verbruik elektriciteit	ton CO ₂ eq.	12.934	13.469	13.115	13.313	13.434
Verbruik aardgas	ton CO ₂ eq.	758	895	581	941	957
Verbranding kalk/krijt	ton CO ₂ eq.	3.470	3.830	3.538	3.301	3.063
Lachgasemissie N ₂ O	ton CO ₂ eq.	27.300	18.100	20.900	28.100	24.400
CO ₂ slibtransport	ton CO ₂ eq.	2.249	2.693	2.485	2.933	2.697
Afname door kalkproducent	ton CO ₂ eq.	(54.008)	(39.735)	(40.461)	(44.009)	(26.652)
Productie duurzame energie	ton CO ₂ eq.	(675)	(10.336)	(11.293)	(13.109)	(12.241)
Aanplanten bomen	ton CO ₂ eq.	-	-	-	-	(20)
CO₂ bijdrage SNB	ton CO₂ eq.	(7.972)	(11.084)	(11.135)	(8.530)	5.638

Verzuring

De emissie van de componenten SO₂, NO_x en NH₃ naar de lucht draagt bij aan de verzuring van het milieu. Deze componenten worden door SNB

continu gemeten. De volgende tabel vat de resultaten samen van de emissiemetingen voor deze componenten.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Zwavel dioxide (SO ₂)	ton/jaar	3,0	3,8	4,9	6,7	7,7
Stikstofoxide (NO _x)	ton/jaar	33,1	35,0	37,5	45,0	40,0
Ammoniak (NH ₃)	ton/jaar	6,6	5,3	5,9	6,0	6,1
Totaal	ton/jaar	42,7	44,1	48,3	57,7	53,8
Per verwerkte ton slib	kg/ton slib	0,1	0,1	0,12	0,14	0,13

Overige luchtmissies

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Zoutzuur (HCl)	kg/jaar	897	626	332	439	426
Koolstofmonoxide (CO)	kg/jaar	3.066	2.543	2.858	3.895	2.757
Koolwaterstof (C _x H _y)	kg/jaar	1.270	1.680	1.652	1.832	2.057
Stof	kg/jaar	900	615	349	112	61
Waterstoffluoride (HF)	kg/jaar	50	82	191	-	-
Kwik (Hg)	kg/jaar	3	7	12	7	4
Totaal	kg/jaar	6.186	5.553	5.394	6.285	5.305
Per verwerkte ton slib	gr/ton slib	15,1	12,4	13,2	15,3	12,7

Alle luchtmissies voldoen aan de gestelde vergunningseisen.

Geurklachten

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Klachten over geur	aantal	0	0	0	0	0

4.5.7 WATEREMISSIES

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Wateremissie	v.e.	9.219	7.079	2.009 ✓	<9.200	<5.000

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

SNB onderscheidt vier afvalwaterstromen: bedrijfsafvalwater, hemelwater op wegen en terreinen, hemelwater op daken en koelwaterspui. De laatste twee stromen worden geloosd op het oppervlaktewater van het Hollandsch

Diep. Het bedrijfsafvalwater loost SNB via het riool. Het regenwater dat op de wegen en losbordessen van het terrein terechtkomt, wordt via een bodempassage geloosd op een sloot.

	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Vervuilingswaarde	v.e.	12.532	16.512	9.219	7.079	2.009
Overschrijdingen afvalwater	aantal	325	222	62	3	4

Een belangrijke wijziging in de afvalwatersituatie betreft de ingebruikstelling in 2013 van de AWZI op basis van de DEMON-techniek. Eind 2017 is besloten de overstap te maken naar SBR-techniek de CZV/N-verhouding te hoog is voor het DEMON-proces. Dit heeft in 2018 geleid tot een verdere verbetering van de resultaten van de zuivering. Hiertegenover staat wel, dat de stikstofverwijderings-capaciteit aanzienlijk lager is, waardoor het noodzakelijk blijft om de stripperinstallatie in bedrijf te

houden en er van tijd tot tijd ammoniakwater extern verwerkt zal moeten worden. SNB had verwacht met DEMON een hogere stikstofverwijderingscapaciteit te hebben. De stabiliteit van de zuivering blijft nog een punt van aandacht, mede gelet op de wisselende kwaliteit van het afvalwater. Daarnaast moet in de komende jaren nog geïnvesteerd worden om tijdelijke voorzieningen om te zetten in permanente aanpassingen.

4.6.1 ONTWIKKELING VAN SLIBVERWERKINGSKOSTEN

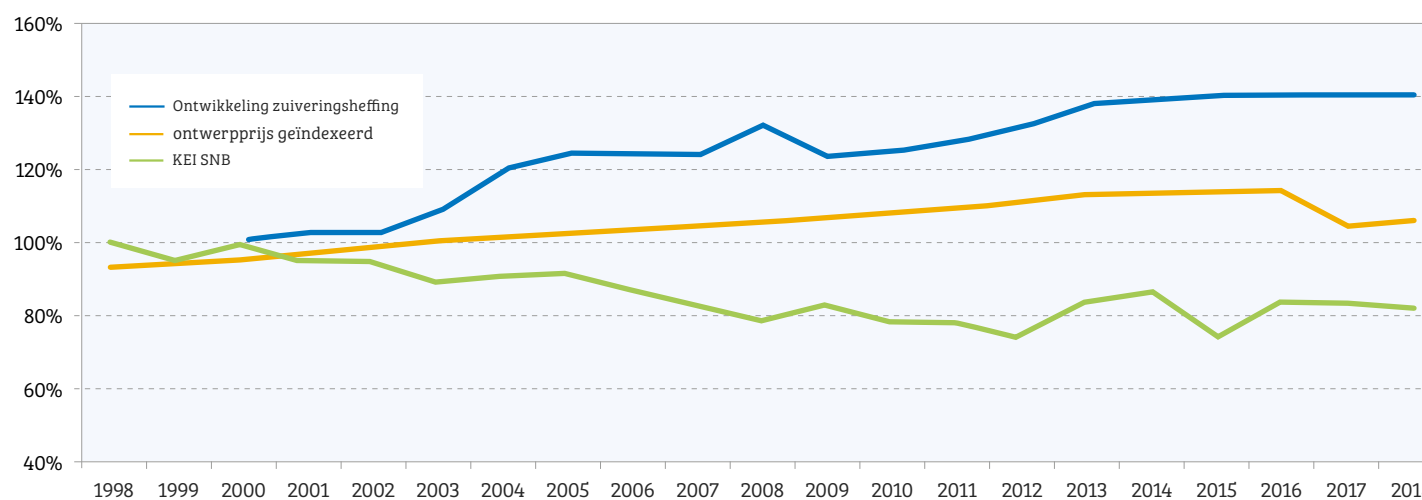
Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Kostenefficiency-index	% t.o.v. '98	83,6	83,2	81,5 ✗	<70,8	<68,0
Bezettingsgraad SVI	%	100,0	100,0	100,0 ✓	=100,0	>97,5

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

SNB stuurt al sinds 1998 haar kostenontwikkeling op basis van de kostenefficiency-index. Deze index wordt vergeleken met de ontwerpprijs, gecorrigeerd voor inflatie op basis van een aangepaste

consumentenprijsindex, omdat niet alle kosten van SNB onderhevig zijn aan inflatie. De ontwerpprijs is in 2017 gecorrigeerd in verband met de bijstelling van de afschrijvingstermijn.

SNB kostenefficiency index

De afname in kosten tot en met 2012 is met name gerealiseerd door verschillende procesoptimalisaties en besparingen. Vanaf 2013 zijn de kosten toegenomen. Dit heeft vooral te maken met het niet kunnen continueren van de afzet van vliegias naar de fosfaatindustrie, en marktomstandigheden waardoor de restcapaciteit van de SVI (maximale verwerkingscapaciteit minus de verwerking voor klanten/aandeelhouders) alleen tegen lagere

tarieven gevuld kon worden. In 2015 is er onder andere sprake van een aantal incidentele meevallers, waardoor de kosten afnamen. Vanaf 2016 zijn de kosten ten opzichte van 2015 gestegen, doordat een deel van het slib extern opgeslagen en/of verwerkt moest worden. In 2018 zijn de kosten gestabiliseerd. De verwachting is dat met de afname van slibproductie door de Energiefabrieken, de kosten met ingang van 2019 weer zullen gaan dalen.

4.6.2 FINANCIËEL RESULTAAT 2018

De jaarrekening 2018 sluit met een negatief resultaat van € 5.341.000. Dit resultaat wordt sterk beïnvloed door de hogere aanvoer van slib dan oorspronkelijk door de waterschappen werd geprognosticeerd, derhalve is het resultaat uitgesplitst. Het resultaat op de slibverwerkingsactiviteiten

bij SNB bedraagt € 363.000 negatief. Het resultaat op de verwerking van slib elders, die heeft plaatsgevonden als gevolg van de hogere slibproductie ten opzichte van de verwachtingen, bedraagt € 4.978.000 negatief.

Uitsplitsing resultaat (x € 1.000)	Verwerking bij SNB		Verwerking elders		Totaal	
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot
Omzet	24.000	24.196	5.027	2.698	29.027	26.894
Wijziging in voorraad zuiveringsslib	-	-	(207)	-	(207)	-
Subsidies	2.318	2.192	-	-	2.318	2.192
Overige opbrengsten	126	222	-	-	126	222
Bedrijfsopbrengsten	26.444	26.610	4.820	2.698	31.264	29.308
Energie, hulp- en reststoffen	6.524	6.516	-	-	6.524	6.516
Transport en opslag	2.871	3.290	2.884	480	5.755	3.770
Slibverwerking elders	-	-	5.484	1.908	5.484	1.908
Personeel	4.870	4.632	-	-	4.870	4.632
Afschrijvingen	6.117	5.900	-	-	6.117	5.900
Onderhoud	3.261	2.900	-	-	3.261	2.900
Overige bedrijfskosten	3.040	3.230	1.430	310	4.470	3.540
Bedrijfskosten	26.683	26.468	9.798	2.698	36.481	29.166
Saldo opbrengsten en -kosten	(239)	142	(4.978)	-	(5.217)	142
Financiële baten en lasten	11	-	-	-	11	-
Vennootschapsbelasting	(135)	(142)	-	-	(135)	(142)
Resultaat na belastingen	(363)	-	(4.978)	-	(5.341)	-

Resultaat op slibverwerking bij SNB

De slibverwerkingsactiviteiten sluiten met een negatief resultaat van € 363.000. In hoofdlijnen is dit resultaat in vergelijking met het begroot resultaat van € 0 het gevolg van:

(1) Afname in omzet (€ 196.000 negatief)

In de SVI, [zie paragraaf 4.5.2](#) is minder zuiveringsslib verwerkt dan was begroot. In genoemde paragraaf is toegelicht wat hiervan de oorzaak is. Dit heeft geleid tot een lagere omzet.

(2) Meer subsidie (€ 126.000 positief)

In de begroting 2018 is een voorzichtige aanname opgenomen van de te realiseren SDE-subsidie. De subsidie is ondanks de tegenvallende elektriciteitsproductie, [zie paragraaf 4.5.4](#), iets hoger uitgevallen dan begroot.

(3) Minder overige opbrengsten (€ 96.000 negatief)

De overige opbrengsten zijn lager dan begroot, doordat minder elektriciteit is geleverd aan het net dan vooraf werd verwacht.

(4) Meer kosten energie, hulpmiddelen en reststoffen (€ 8.000 negatief)

In 2018 is voor € 294.000 meer aan energie ingekocht, door de lagere elektriciteitsproductie dan verwacht en het niet gepland uitvoeren van achterstallig onderhoud aan twee lagedrukstoomketels. Het onderhoud was de afgelopen jaren uitgesteld om een hogere beschikbaarheid te realiseren in verband met de hogere slibaanvoer. Aan hulpmiddelen is € 269.000 meer uitgegeven. Dit is voornamelijk het gevolg van een explosieve prijsstijging van natronloog. SNB gebruikt natronloog in haar rookgasreiniging om zwaveloxide-emissie te verminderen. Tegenover deze meerkosten staat € 555.000 aan minderkosten voor de verwerking van

reststoffen als gevolg van, onder andere, het beter functioneren van de AWZI, een lagere productie aan vliegias en een eenmalige teruggave rioolheffing.

(5) Minder transportkosten (€ 419.000 positief)

De minderkosten ten opzichte van de begroting houden verband met afwijkende afvoer vanuit verschillende RWZI's, waardoor minder transportkilometers zijn gemaakt, wat een positieve invloed heeft op de gemiddelde transportkosten. Daarnaast was er sprake van een lagere slibaanvoer van twee overige klanten waarvoor SNB het transport verzorgt. In 2018 kon nog niet gestart worden met het gebruik van biodiesel (HVO) in plaats van reguliere diesel.

(6) Hogere personeelskosten (€ 238.000 negatief)

De hogere personeelskosten zijn voor € 238.000 het gevolg van een extra dotatie aan de voorziening uitgestelde beloningen, als gevolg van een bijstelling van de onderliggende veronderstellingen. [Zie de grondslagen voor de waardering van activa en passiva.](#)

(7) Hogere afschrijvingen (€ 217.000 negatief)

In 2017 is besloten de afschrijvingsperiode op de hoofdcomponenten van de gebouwen en installaties te verlengen tot en met 2026. In 2018 zijn op enkele onderdelen, niet zijnde de hoofdcomponenten, de afschrijvingen nog bijgesteld naar aanleiding van het besluit om de afschrijvingsperiode van de hoofdcomponenten in 2017 te verlengen.

(8) Toename in onderhoudskosten (€ 361.000 negatief)

Hogere onderhoudskosten doordat gelijktijdig met het achterstallig onderhoud aan de lagedrukstoomketels extra onderhoud is uitgevoerd. Deze kosten waren eigenlijk voorzien voor 2019.

(9) Lagere overige bedrijfskosten (€ 190.000 positief)

De verzekeringspremies (€ 40.000), analysekosten (€ 87.000) en nietterugvorderbare omzetbelasting (€ 117.000) vielen lager uit dan begroot. De lagere analysekosten zijn het gevolg van minder benodigde analyses voor de AWZI en goedkopere analyses. Hiertegenover staan hogere kantoorkosten (€ 14.000) en hogere advieskosten (€ 40.000).

Resultaat op slibverwerking bij derden

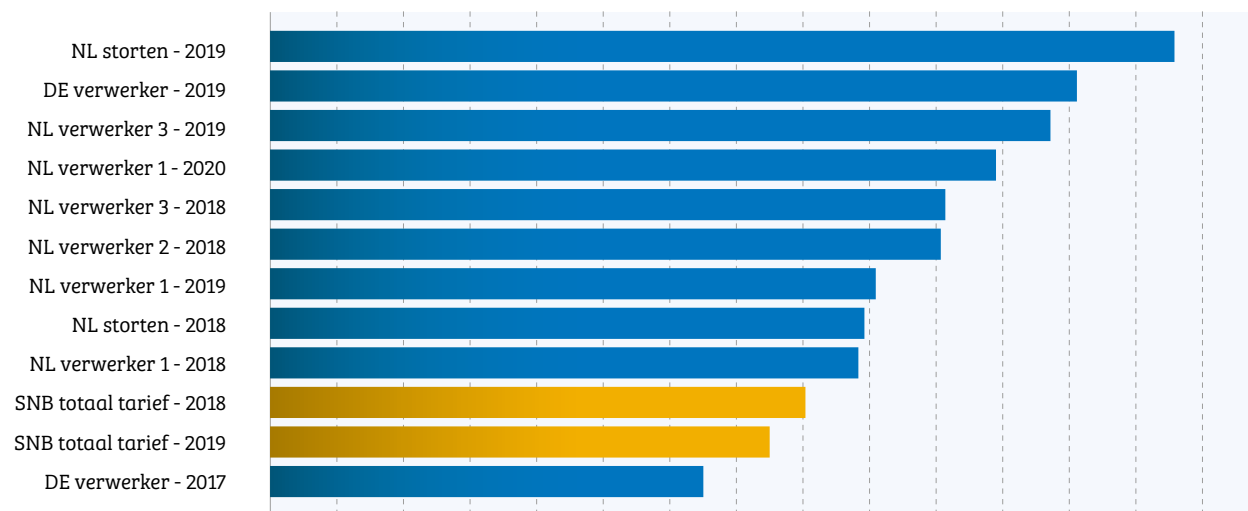
Zowel in 2016, 2017 en 2018 heeft SNB aanzienlijk meer slib ontvangen dan aanvankelijk was opgegeven door de klanten/aandeelhouders.

De meer-aanvoer is hoofdzakelijk een gevolg van het later opleveren van verschillende Energiefabrieken op de RWZI's. SNB heeft deze extra aanvoer van slib voor haar klanten elders laten verwerken. De externe verwerking heeft ook nadelige gevolgen gehad op de verwerkingscapaciteit van SNB zelf door een gewijzigde slibsamenstelling. Omdat niet altijd tijdig verwerkingscapaciteit elders voorhanden was, is gedurende 2018 een deel van het slib tijdelijk extern opgeslagen. Dit alles leidt tot meerkosten ten opzichte van de begroting van € 4.978.000.

Ontwikkeling van verwerkings-tarieven bij SNB en in de markt

De overspannen slibmarkt in Nederland en Duitsland heeft effect op de verwerkingstarieven die momenteel worden gehanteerd in de markt. Hieronder is aangegeven hoe de tarieven zich ontwikkelen bij diverse verwerkers in 2018 en 2019.

Verwerkingstarieven ton ontwaterd zuiveringsslib

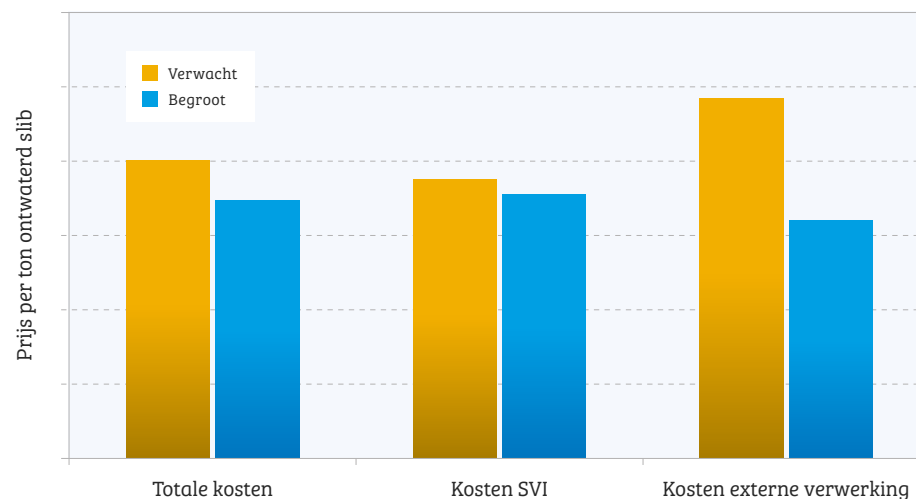
N.B.: Overzicht is exclusief tarieven langlopende verwerkingsovereenkomsten.

In de voorgaande tabel is te zien dat het totaaltarief van SNB (klant-aandeelhouders-tarief) een van de laagste tarieven in de huidige markt is. Het tarief voor verwerking in Duitsland in 2017 is inmiddels nagenoeg verdubbeld. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor storten van zuiveringsslib een ontheffing nodig is en dat het tarief Duitsland een reëel tarief is, maar dat Duitsland op dit moment geen ontwaterd zuiveringsslib uit Nederland aanneemt. Ook bij andere verwerkers stijgen de prijzen fors in vergelijking met 2018.

Het totaaltarief van SNB is op te delen in een verwerkingstarief in de installatie zelf en een tarief inclusief kosten voor SNB, inclusief tussenopslag, voor externe verwerking.

De tarieven/kosten liggen hoger dan verwacht conform de begroting 2018, hoofdzakelijk doordat meer zuiveringsslib is verwerkt door SNB in 2018 dan was verwacht: circa 504.000 om circa 454.000 ton ontwaterd zuiveringsslib, waarvan het meerdere tegen het hogere externe verwerkingstarief verwerkt moest worden. \

Kosten aandeelhouders 2018 verdeeld naar soort verwerking

4.6.3 VERMOGENSPOSITIE

Prestatie indicatoren	Eenheid	2016	2017	2018	Doel '18	Doel '20
Solvabiliteit	EV/TV	93,6	92,4	92,4 ✓	>85,0	>85,0

✓ = doelstelling behaald / ✗ = doelstelling niet gehaald

De continuïteit van SNB is een belangrijk item om de afzet van het slib voor onze klanten te kunnen garanderen en ook voor de werkgelegenheid.

Per 31 december	Eenheid	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen	x € 1.000	51.948	42.847	74.816	58.562	52.467
Solvabiliteitsratio	EV/TV	60,2	46,6	93,6	92,4	92,4

Via de innovatieagenda wil SNB de slibverwerking verder verduurzamen. Hiertoe neemt SNB samen met partners deel aan een aantal onderzoeksprojecten. Hieronder wordt kort ingegaan op de lopende projecten en de stand van zaken daarin.

Biodiesel

SNB neemt plaats in de stuurgroep van een project waarbij een nieuwe proefinstallatie in Duitsland biobrandstof gaat produceren. In eerste aanleg gaat het om enkele duizenden tonnen slibkoek per jaar. Oorspronkelijk zou de installatie gebouwd worden in Rotterdam en zou SNB het slib leveren. Vanwege financiële tegenvallers is er voor gekozen om de installatie te plaatsen bij een drooginstallatie in Duitsland. Het project, dat de naam TO-SYN-FUEL heeft, wordt in het kader van het Europese subsidieprogramma Horizon 2020 uitgevoerd door diverse Europese bedrijven en kenniscentra. Het nieuwe procedé voor de productie is gebaseerd op de technologie Thermo Catalytic Reforming. De kleine proefinstallatie zal naar verwachting over twee jaar operationeel zijn en zal gedroogd zuiveringsslib via innovatieve technologie rechtstreeks omzetten in biobrandstof voor voertuigen.

Bioplastics

SNB was samen met waterschap Brabantse Delta, waterschap De Dommel, Wetterskip Fryslân, Veolia, KNN en STOWA partner in het project bioplastics, genaamd Phario. De eerste fase van het project is inmiddels afgerond, waarbij succesvol bioplastics zijn geproduceerd. Samen met onder andere HVC en Paques, hebben de waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Schelde-stromen en Friesland een voorstel ingediend om 1.000 kg PHA te produceren in het kader van het Europese subsidieprogramma Life 2018 onder de projectnaam PHA2USE. Het PHA wordt vervolgens ingezet in een aantal eindproducten. SNB ondersteunt het project met de continuering van onderzoekswerk op dit gebied bij Wetsus.

Droogdampcondensaat

In samenwerking met EEW gaat SNB in 2019 onderzoeken of het droogdampcondensaat met onder andere membraanfiltratie en osmose kan worden opgewerkt tot proceswater.

Fosfaatterugwinning uit vliegas

Zie [pagina 33](#).

Onderzoek naar ontwikkeling rookgaswassers

SNB heeft relatief hoge NH₃ emissies, omdat slib zeer veel N bevat. Nieuwe installaties in Zwitserland rapporteren beduidend lagere emissies. Met leveranciers van wassers zal er onderzocht worden of er met de huidige stand der techniek van de wassers mogelijk lagere emissies bij SNB te realiseren zijn.

Superkritische Vergassing

Superkritische vergassing (SKV) vindt plaats bij een druk van 350 bar en een temperatuur van 600 oC. Ten aanzien van de financiële haalbaarheid wordt geoordeeld dat SKV alleen interessant is, indien groen gas kan worden geproduceerd en er SDE-subsidie op dit gas kan worden verkregen. Kritisch hierbij is de omzetting van het in het gas aanwezige waterstofgas, om te komen tot de vereiste kwaliteit van het te produceren methaan. In 2018 is een kleine proefinstallatie op RWZI Dinther van waterschap Aa en Maas geplaatst. In 2019 wordt naar verwachting de proefinstallatie in bedrijf genomen, waarmee de haalbaarheid van SKV nader onderzocht zal worden. SNB ondersteunt het project met haar kennis van slibverwerking.

Verduurzaming slibtransport

In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen voor het opslaan en tanken van biologische diesel. In 2019 wil SNB geleidelijk, in samenwerking met haar transporteurs, overschakelen op “Hydrotreated Vegetable Oil” (HVO). Deze brandstofsoort (tweede generatie biodiesel) wordt geproduceerd uit afval en is volledig organisch van oorsprong, en levert, rekening houdend met de productie, een reductie van 90% CO₂ ten opzichte van conventionele brandstoffen.

Zonnepanelen

SNB heeft de vergunning en de subsidie gekregen voor het plaatsen en bedrijven van zonnepanelen op het achterterrein. In 2019 wordt het zonnepark gerealiseerd, waarmee in de toekomst circa 2.200.000 kWh elektriciteit zal worden opgewekt. \

SNB is door haar maatschappelijke functie en met haar ondernemende bedrijfsvoering blootgesteld aan strategische, operationele, financiële en compliance risico's. Risicomanagement is daarom een integraal onderdeel van onze bedrijfsvoering. Door een bewuste afweging te maken tussen doelstellingen en de risico's die SNB bereid is te nemen, streeft SNB naar een bestendige en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. Het risicomanagementsysteem van SNB heeft tot doel significante risico's te identificeren, de realisatie van doelstellingen te bewaken en het naleven van relevante wet- en regelgeving te waarborgen. Het risicomanagement is geïntegreerd in de gehele bedrijfsvoering en de planning- en controlecyclus. Het nemen van risico's is essentieel voor een gezonde onderneming. De Directie is eindverantwoordelijk voor het bepalen van wat daarbij maximaal acceptabel is (de zogenoemde risicoacceptatie).

Om de risico's te beoordelen en te vergelijken, wordt intern gebruik gemaakt van een risicomatrix. De belangrijkste risico's zijn:

Risico-categorie	Risico-acceptatie	Toelichting
Strategisch	Gematigd	SNB is bereid gematigde risico's te nemen bij het nastreven van haar ambities gezien haar maatschappelijke functie.
Operationeel	Zeer laag	SNB richt zich vooral op het behoud van de continuïteit van de slibverwerkingsactiviteiten, ongeacht de omstandigheden.
Financieel	Laag	Een solide financiële positie is uitgangspunt.
Compliance	Nul	SNB streeft ernaar te voldoen aan elke van toepassing zijnde wet- en regelgeving speciaal op het gebied van veiligheid en milieu.

Strategisch

In de komende jaren wordt door de waterschappen een afname van de slibproductie verwacht door de ombouw van zuiveringen tot energie- en grondstoffenfabrieken, waardoor een onderbezetting van de SVI dreigt. Onderbezetting van de SVI leidt tot hogere verwerkingskosten voor de aandeelhouders. Dit risico was ook een belangrijk speerpunt in de huidige ondernemingsstrategie van SNB. Door de veranderingen in de markt, zoals geschetst in dit jaarverslag is momenteel geen sprake meer van dit risico. Wel zou dit risico weer aan de orde kunnen zijn over een aantal jaren als de energiefabrieken succesvol in bedrijf zijn.

Tot die tijd is er een (landelijk) risico op overbezetting, waarbij er meer zuiveringsslib wordt geproduceerd dan verwerkingscapaciteit aanwezig is. Hoelang deze situatie voortduurt is onduidelijk en hangt sterk af of de energiefabrieken het gewenste rendement halen, maar ook door de ontwikkelingen in Duitsland, zoals eerder beschreven, hebben invloed op de Nederlandse markt. Deze ontwikkelingen in combinatie met onverwachte verstoringen (calamiteiten, wijziging in slibprognoses, etc.) dreigt de situatie dat onvoldoende zuiveringsslib verwerkt kan worden, wat kan leiden tot ongezuiverd lozen van rioolwater. SNB is in 2018 gestart met een

programma om haar verwerkings- en opslagcapaciteit te flexibiliseren. Dit moet in 2019 leiden tot het nemen van diverse maatregelen. Daarnaast zal er een calamiteitenregeling opgezet moeten worden om de onverwachte verstoringen te kunnen opvangen. Zie verder [paragraaf 4.9](#) voor een verdere toelichting hierop.

Terugwinnen van grondstoffen op de zuivering heeft (mogelijk) gevolgen voor de verduurzamings-strategie van SNB ten aanzien van de slibeindverwerking. Terugwinnen van grondstoffen is een belangrijk onderdeel om te komen tot een verdere verduurzaming van de totale afvalwaterketen. In de keten zullen partijen afstemming moeten gaan zoeken om sub-optimalisaties in de keten te vermijden. SNB tracht deze afstemming met haar aandeelhouders te vinden. Dit is nodig om (toekomstige) besparingen veilig te stellen. Gebeurt dit niet, dan kunnen besparingen in een omvang van € 2 tot € 3 miljoen per jaar niet gerealiseerd worden.

Operationeel

SNB is in redelijke mate afhankelijk van derden voor de toevoer van grondstoffen, onderhoudsbedrijven en afvoer van reststoffen, om de continuïteit van het verwerkingsproces te garanderen. Beheersing van dit risico wordt gemitigeerd door een adequate regievoering, screening van externe contractpartijen en contractbeheer.

In 2017 dreigde de afzet van een deel van de reststoffen in Duitsland in de zogenaamde Versatzbau niet meer mogelijk te zijn door de zienswijze van het Rijk. Eind 2018 heeft de Raad van State aangegeven dat Versatzbau een nuttige toepassing is, waardoor het Rijk geen beperkingen mag opleggen. Dit risico is derhalve vervallen.

In 2018 is een versterkte ontwikkeling zichtbaar van gebrek aan gekwalificeerd personeel bij toeleveranciers van SNB vooral op technisch vlak. Dit kan mogelijk gevolgen hebben op het gebied van afnemende kwaliteit van onderhoud aan de installatie, en langere stilstandtijden bij onderhoud en storingen. SNB is hierover voortdurend in overleg met de leveranciers, en er wordt ook afstemming gezocht met andere bedrijven om onderhoudstops op elkaar af te stemmen.

Financieel

Wijzigingen en toepassing van fiscale wetgeving kunnen van redelijke invloed zijn op het resultaat van de slibeindverwerking. In het regeer-akkoord wordt aangegeven dat de vrijstelling voor de afvalstoffenbelasting vervalt voor de verwerking van zuiveringsslib. Dit heeft geen invloed op het resultaat van de eindverwerking maar wel op de concurrentiepositie van SNB en op toekomstige ontwikkelingen naar alternatieve verwerking, waarbij slib niet meer verbrand wordt. Afhankelijk van de wijze waarop omgegaan wordt met de waterfractie in het ontwaterd slib, lopen de meerkosten voor de klanten hierdoor op van € 4 tot € 30 per ton. SNB is hierover in nauw contact met de Unie van Waterschappen die betrokken zal worden bij een onderzoek van het Rijk naar de vraag of vrijstelling daadwerkelijk zou moeten vervallen.

Daarnaast neemt de complexiteit toe inzake de juiste toepassing van de afspraken met de Belastingdienst ten aanzien van de omzet- en vennootschapsbelasting. Om de risico's op dit gebied te beperken, zijn de interne controlemaatregelen aangescherpt.

De beheersing van vreemde valuta-, liquiditeits-, rente- en kredietrisico's wordt toegelicht op [pagina 67](#).

Compliance

Het niet voldoen aan toepasselijke wet- en regelgeving kan schadelijk zijn voor onze reputatie en negatieve financiële en operationele gevolgen hebben. Om dit te voorkomen heeft SNB een KAM-systeem dat gecertificeerd is op basis van ISO 9001, ISO 14001 en VCA**. In 2019 zal de certificering op VCA worden vervangen door een certificering op basis van ISO 45001.

De nieuwe BREF bevat een verplichting tot het installeren van continue kwikmeting. Details met betrekking tot de mogelijkheid tot ontheffing van deze verplichting zijn nog niet bekend. Geschatte investering is circa € 0,5 miljoen.

De provincie heeft SNB ambtshalve een nieuwe energievergunning opgelegd. Het energieverbruik dient in detail te worden gemonitord en mogelijke investeringen die leiden tot energiebesparingen en die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend, dienen te worden uitgevoerd. SNB heeft in de afgelopen jaren reeds veel gedaan aan het verlagen van het energieverbruik. Welke gevolgen deze nieuwe vergunningseis heeft, zal duidelijk worden in 2019. \

Een belangrijk aandachtspunt voor 2019 is, net als in voorgaande jaren, om gezamenlijk met de aandeelhouders de slibproductie en -aanvoer naar SNB beheersbaar te krijgen. SNB werkt aan het creëren van ruimte in de huidige verwerkingscapaciteit (uitgangspunt 90% bezettingsgraad), wordt er onderzoek gedaan naar uitbreiding van verwerkingscapaciteit en wordt er onderzoek gedaan naar het vergroten van de opslagcapaciteit voor slib, om zodoende een stabiele bedrijfsvoering te kunnen garanderen zonder verrassingen. Deze inspanningen moeten leiden tot de benodigde flexibiliteit in de slibverwerking om een tijdelijke onbalans tussen aanvoer en verwerking te kunnen opvangen.

De in de vorige paragraaf genoemde inspanningen worden binnen acceptabele milieu- en bedrijfseconomische grenzen gerealiseerd. Deze maatregelen zullen echter in geval van nood ontoereikend zijn, waardoor een (landelijke) calamiteitenregeling voor zuiveringsslib noodzakelijk is. Onze visie hierbij is om te komen tot een provinciale calamiteitenregeling waarin het mogelijk wordt direct zuiveringsslib te kunnen storten als er geen verwerkings- en opslagcapaciteit meer voorhanden. Daarnaast zal er landelijk overleg gevoerd moeten worden het interprovinciaal overleg, met waterschappen, verwerkers van zuiveringsslib en verantwoordelijke ministeries om te komen tot een landelijke calamiteitenregeling indien zich grootschalige calamiteiten voordoen op de regionale waterzuiveringen en/of bij verwerkers van zuiveringsslib. Het uitblijven van een calamiteitenregeling kan leiden tot het maatschappelijk ongewenst lozen van ongezuiverd rioolwater op het oppervlaktewater. Ook het storten is maatschappelijk ongewenst, maar heeft minder nadelige milieueffecten dan ongezuiverd lozen van rioolwater.

Evenals in de afgelopen jaren zal in 2019 de focus vooral liggen op het optimaliseren van de energiehuishouding van SNB. Dit betreft het verder optimaliseren van het gebruik van de turbine, verbonden aan het hogedrukstoomnetwerk, en de tegendrukturbine. In 2019 zullen condensatorbanken worden geïnstalleerd om de blindstroom te

verminderen. Daarnaast wil SNB rond de zomerperiode zonnepanelen op het achterterrein in gebruik nemen. Doel is om geheel energieneutraal te worden. Daarnaast zal aandacht uitgaan naar de energiemonitoring en eventuele investeringen om het energieverbruik nog verder te verlagen, zoals wordt voorgeschreven in de in de vorige paragraaf genoemde energievergunning.

In 2018 is gestart met de realisatie van een tankinstallatie voor HVO. Deze is door omstandigheden pas in februari 2019 opgeleverd. In 2019 wordt een geleidelijke overstap gemaakt om het slibtransport uit te voeren met HVO in plaats van reguliere diesel. HVO is een brandstofsoort, op basis van afvalolie, met een reductie van minimaal 90% CO₂. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet in duurzaam transport.

De definitieve overstap van de SBR-techniek aangaande de AWZI dient verder vorm te krijgen in 2019, zodat een stabiele, toekomstbestendige afvalwaterbehandeling ontstaat. Hiervoor zijn een aantal aanpassingen nodig aan de AWZI.

Verwacht wordt dat er in 2019 definitieve keuzes worden gemaakt aangaande de terugwinning van fosfaat uit de vliegashoudstof. Verder gaat er in 2018 aandacht uit naar het realiseren van innovatieagenda van SNB.

Tot slot loopt in 2020 het huidige ondernemingsplan van SNB af. In 2019 wordt gestart met een brede heroriëntatie van SNB in de huidige markt. Vanuit deze oriëntatie worden toekomstscenario's ontwikkeld op basis waarvan een keuze wordt gemaakt aangaande de te volgen ondernemingsstrategie voor de komende vijf tot tien jaar. In deze strategie wordt ook de wens betrokken van de aandeelhouders om te komen tot een verdere vergroting van de aandeelhouderswaarde. Deze strategie zal vervolgens nader worden vertaald in een nieuw ondernemingsplan.

Calamiteitenregeling hard nodig als onderdeel zuiveringsbeleid

De overspannen marktsituatie heeft SNB tot extra maatregelen gedwongen en heeft gevolgen voor de verwerkingstarieven. Daarnaast vergt deze situatie actie van marktpartijen en de overheid om te komen tot een calamiteitenregeling. Waarom is een dergelijke regeling nodig?

Gevolgen van een calamiteit in de afvalwater- en/of slibketen

Door de realisatie van Energiefabrieken is meer onzekerheid in de bedrijfsvoering ontstaan bij de rioolwaterzuiveringen. Uitval van een dergelijke fabriek door een calamiteit zorgt voor een forse toename in slibproductie. Ook bij verwerkers kunnen zich calamiteiten voordoen die kunnen leiden tot een plotseling verlies aan verwerkingscapaciteit. Op die momenten zijn er geen alternatieven om een dergelijke calamiteit te kunnen opvangen, terwijl die er voorheen wel waren door uit te wijken naar Duitsland. Hierdoor is het denkbaar dat afvalwater zal uitspoelen op het oppervlaktewater. Dit is vanuit milieuoogpunt ongewenst en kan bij een voortdurende calamiteit leiden tot een maatschappelijk probleem.

Mogelijke regelingen voor calamiteiten

Op provinciaal niveau zou een calamiteitenregeling getroffen kunnen worden om zuiveringsslib te kunnen storten op stortplaatsen. Aangezien de Nederlandse stortplaatsen nog slechts beperkte capaciteit hebben, biedt dit voor de korte termijn mogelijk een oplossing, maar niet voor de langere termijn. SNB is in overleg met de Provincie Noord-Brabant om een dergelijke regeling te treffen.

Een alternatief dat voor de langere termijn ingezet kan worden is de mogelijk het zuiveringsslib te verwijderen door dit bij een calamiteit in te brengen in depots voor verontreinigde baggerspecie. Deze depots beschikken over voldoende capaciteit. Dit vraagt wel om afspraken op landelijk niveau tussen waterschappen, verwerkers, depotbeheerders, provincies en ministeries.

Calamiteitenregeling onderdeel van zuiveringsbeleid

Een calamiteitenregeling behoort in de huidige omstandigheden, maar ook in de toekomst, een belangrijk onderdeel te zijn van het zuiveringsbeleid van waterschappen om te voorkomen dat uitspoeling naar het oppervlaktewater de enige optie is bij een calamiteit. \

5. BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Aan de aandeelhouders van SNB

Gedurende het boekjaar 2018 heeft de Raad van Commissarissen zijn taak vervuld met inachtneming van toepasselijke wet- en regelgeving en de statuten van de vennootschap. Daarnaast heeft de Raad van Commissarissen gedurende het verslagjaar toezicht gehouden op het door de Directie gevoerde beleid en de Directie geadviseerd.

Verantwoordelijkheden

De statutaire directie (Directie) is verantwoordelijk voor het besturen van de vennootschap. De ondernemingsstrategie wordt opgesteld door de Directie en vastgesteld door de Algemene Vergadering (AV). De Directie is tevens belast met de uitvoering van de ondernemingsstrategie.

De Raad van Commissarissen (RvC) is belast met het toezicht op de uitvoering van de ondernemingsstrategie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap, en staat de Directie terzijde met advies. De RvC is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren en evalueert deze minimaal een keer per jaar. De RvC beoordeelt jaarlijks de prestaties van de Directie.

De RvC is samengesteld uit zes leden, waarbij de Voorzitter niet verbonden is aan een van de aandeelhouders. De overige leden van de Raad worden benoemd uit de bestuurlijke organen van de aandeelhouders. Iedere aandeelhouder heeft het recht één commissaris voor te dragen. De Directie wordt benoemd door de Algemene Vergadering op voordracht van de RvC.

Vergaderingen en andere activiteiten

De Raad van Commissarissen kwam in 2018 vijf keer bijeen. De Directie was bij deze vergaderingen aanwezig. Daarnaast heeft de Raad, zonder aanwezigheid van de Directie, zijn eigen functioneren en dat van de Directie geëvalueerd. Een vertegenwoordiger van de Raad heeft met de ondernemingsraad de algemene gang van zaken besproken. Naast de

geplande vergaderingen had de Voorzitter van de Raad regelmatig contact met de Directie om de voortgang te bespreken, en heeft de Voorzitter samen met de Directie gesprekken gevoerd met diverse marktpartijen. In 2018 is door de Raad van Commissarissen specifiek aandacht besteed aan de volgende zaken:

- Een belangrijk aandachtspunt voor de Raad was de hogere slibaanvoer dan was voorzien in combinatie met een slibmarkt waarin nauwelijks nog verwerkingscapaciteit beschikbaar was.
- De Raad heeft zich in 2018 veelvuldig laten informeren over de voortgang van de lopende innovatieprojecten en in het bijzonder inzake de samenwerking tussen verschillende partijen om een fosfaatopwerkingsfabriek te realiseren om fosfaat terug te winnen uit vliegas.
- Tot slot heeft de Raad met de Directie diverse gesprekken gevoerd over de slibstrategie van de aandeelhouders in relatie tot het ondernemingsplan.

Remuneratie

De leden van de RvC ontvangen geen vergoeding behoudens de Voorzitter. De beloning van de Directie wordt bepaald door de RvC. De beloningen en vergoedingen van de Directie en Voorzitter zijn op [pagina 74](#) nader beschreven.

Jaarverslag en bestemming resultaat

De Raad van Commissarissen biedt hierbij het jaarverslag aan, waarin de jaarrekening over het boekjaar 2018 en het directieverslag zijn opgenomen, zoals opgesteld door de directie en goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 24 mei 2019. De jaarrekening is gecontroleerd door Baker Tilly. De goedkeurende controleverklaring van de accountant is opgenomen op [pagina 78](#) van dit jaarverslag.

De Raad van Commissarissen beveelt de Algemene Vergadering aan, overeenkomstig het bepaalde in de statuten, de jaarrekening vast te stellen en overeenkomstig het voorstel van de Directie het negatief resultaat van € 5.341.000 te verrekenen met de aandeelhouders via een kapitaalstorting in de overige reserve, alsmede een aanvullende kapitaalstorting te doen van € 95.000 ter aanvulling van de overige reserve die per balansdatum negatief is.

De Raad van Commissarissen stelt verder voor aan de Algemene Vergadering om de Directie decharge te verlenen over het gevoerde beheer en de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor het gehouden toezicht. \

6. SAMENSTELLING DIRECTIE EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

De Directie bestaat uit:

Dhr. ir. M.M. Lefferts (1957)

Benoemd: 14 september 1994

Lid Nutriëntenplatform

Lid DWA

Lid VA

Door belet van de enige directeur is vanaf 11 december 2017 tijdelijk de directie gevoerd door de heer M.M. L'Annee de Betrancourt, de heer S.F. Bombeeck MBA RA en de heer ir. J. van der Vlist overeenkomstig de statutaire bepalingen, totdat het belet werd opgeheven op 17 september 2018. De tijdelijke directie is op 25 februari 2019 opnieuw ingesteld in verband met een hernieuwde beletsituatie die is overgegaan in ontstentenis door het overlijden van de heer Lefferts op 5 maart 2019.

De Raad van Commissarissen bestaat uit de volgende personen per balansdatum:

Dhr. ir. J. van der Vlist; President Commissaris (1947)

Benoemd: 22 oktober 2012; 2^e termijn eindigt 2020

Voorzitter Adviescommissie Water

Vicevoorzitter Commissie Milieueffectrapportage

Lid Raad van Toezicht stichting Natuur en Milieu

Dhr. ing. G. van Kralingen (1961)

Benoemd: 22 juni 2015; 1^e termijn eindigt 2019

Lid dagelijks bestuur waterschap Scheldestromen

Bestuurslid van Maatschappij Nijverheid en Handel

Dhr. ir. H.P. Verroen (1960)

Benoemd: 1 maart 2018; 1^e termijn eindigt 2022

Lid dagelijks bestuur waterschap Brabantse Delta

Dhr. ir. E.H.J.M. de Groot (1963)

Benoemd: 22 juni 2015; 1^e termijn eindigt 2019

Lid dagelijks bestuur waterschap Aa en Maas

Lid algemeen bestuur Stichting Brabants Landschap

Lid raad van advies van IVN Brabant

Dhr. R. van der Veen (1957)

Benoemd: 19 mei 2014; 1^e termijn eindigt 2018

Lid dagelijks bestuur waterschap Vechtstromen

Eigenaar akkerbouwbedrijf Van der Veen-Timmer

Sectielid Akkerbouw Drenthe LTO Noord

Mevr. E.H.T. Stravens (1955)

Benoemd: 22 juni 2015; 1^e termijn eindigt 2019

Lid dagelijks bestuur waterschap De Dommel

De heer Nieuwenhuis is per 1 januari 2018 teruggetreden als commissaris.
De heer Hieltjes is per 31 januari 2018 teruggetreden als commissaris.
De heer Hieltjes is per 1 maart 2018 opgevolgd door de heer ir. H.P. Verroen.

Alleen de nevenfuncties voor zover deze relevant zijn voor de vervulling van de taak als commissaris zijn in bovenstaand overzicht vermeld.
De Raad van Commissarissen laat zich extern adviseren door de heer drs. L.A.M. Verweij. \

7. JAARREKENING

7.1	Balans voor bestemming resultaat	60
7.2	Winst- en verliesrekening	61
7.3	Kasstroomoverzicht	62
7.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening	64
7.5	Toelichting op de balans	68
7.6	Toelichting op de winst- en verliesrekening	73
7.7	Voorstel resultaatbestemming 2017	76
7.8	Gebeurtenissen na balansdatum	76
7.9	Ondertekening	76

7.1 BALANS VOOR BESTEMMING RESULTAAT

(x € 1.000)

	31 december 2018	31 december 2017
Vaste activa		
Materiële vaste activa ^[1]	48.116	53.082
Financiële vaste activa ^[2]	120	413
	48.236	53.495
Vlottende activa		
Vorraden ^[3]	77	82
Vorderingen ^[4]	7.685	7.355
Liquide middelen ^[5]	792	2.461
	8.554	9.898
	56.790	63.393
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal ^[6]	4.538	4.538
Agio ^[7]	53.365	58.524
Overige reserve ^[7]	(95)	(1.082)
Onverdeeld resultaat ^[8]	(5.341)	(3.418)
	52.467	58.562
Voorzieningen ^[9]	530	264
Langlopende schulden ^[10]	737	-
Kortlopende schulden ^[11]	3.056	4.567
	56.790	63.393

7.2 WINST- EN VERLIESREKENING

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017*
Bedrijfsopbrengsten			
Netto-omzet ^[12]	29.027	26.894	32.485
Wijziging in voorraad zuiveringsslib	(207)	-	448
Subsidies	2.318	2.192	2.453
Overige opbrengsten	126	222	172
	31.264	29.308	35.558
Bedrijfskosten			
Energie, hulpmiddelen en reststoffen ^[13]	6.524	6.516	6.248
Transport en opslag ^[14]	5.755	3.770	5.493
Slibverwerking elders	5.484	1.908	8.378
Personeel ^[15]	4.870	4.632	4.663
Afschrijvingen ^[16]	6.117	5.900	5.763
Onderhoud ^[17]	3.261	2.900	3.112
Overige bedrijfskosten ^[18]	4.470	3.540	5.185
	36.481	29.166	38.842
Bedrijfsresultaat	(5.217)	142	(3.284)
Financiële baten en lasten	11	-	2
Resultaat voor belastingen	(5.206)	142	(3.282)
Vennootschapsbelasting ^[19]	(135)	(142)	(136)
Resultaat na belastingen	(5.341)	-	(3.418)

* De post 'wijziging in voorraad zuiveringsslib' is in 2018 afzonderlijk zichtbaar gemaakt in de winst- en verliesrekening. Voorheen stond deze post onder de post 'energie, hulpmiddelen en reststoffen'. De vergelijkende cijfers 2017 zijn hierop aangepast.

7.3 KASSTROOMOVERZICHT

(x €1.000)

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo bedrijfsopbrengsten en -kosten	(5.217)	(3.284)
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen en boekverlies desinvesteringen	6.117	5.761
Mutatie voorzieningen	266	15
	6.383	5.776
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Voorraden	5	(9)
Vorderingen -/- vordering agiostortingen	1.470	(2.039)
Kortlopende schulden -/- investeringscrediteuren	(1.757)	(337)
	(282)	(2.385)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	884	107
Vennootschapsbelasting	(135)	(136)
Ontvangen rente	11	2
	(124)	(134)
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	760	(27)

(x € 1.000)

	2018	2017
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	(1.151)	(1.655)
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	24
Aanwending garantierekening	293	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	(858)	(1.631)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Inkoop eigen aandelen	(95)	-
Ontvangst kapitaalstorting (resultaat 2017)	3.418	-
Ontvangst kapitaalstorting (in overige reserve)	1.082	-
Uitkering ten laste van overige reserve	-	(12.836)
Uitkering ten laste van de agioreserve	(5.730)	-
Aflossing langlopende schulden	(246)	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	(1.571)	(12.836)
Mutatie geldmiddelen	(1.669)	(14.494)
Saldo 01.01 vrij beschikbare liquide middelen	2.461	16.955
Saldo 31.12 vrij beschikbare liquide middelen	792	2.461
Mutatie geldmiddelen	(1.669)	(14.494)

7.4. GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING IN DE JAARREKENING

VENNOOTSCHAP

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) is een naamloze vennootschap waarbij de aandelen op naam zijn uitgegeven. SNB heeft haar statutaire zetel in Moerdijk en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 20074237.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

Algemeen

De vennootschap heeft de jaarrekening opgesteld met inachtneming van de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. Het boekjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december. De jaarrekening is opgemaakt op 24 mei 2019.

Pensioen

De vennootschap is aangesloten bij het bedrijfspensioenfonds ABP. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord. Voor verplichtingen naast de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt een voorziening opgenomen, indien per balansdatum sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang

van de verplichting. De voorziening voor additionele verplichtingen aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorziening wordt opgenomen tegen contante waarde.

De door het ABP verzorgde pensioenregeling is een toegezegde bijdrage-regeling. Op het niveau van het pensioenfonds, en niet per aangesloten bedrijf of werknemer, wordt beoordeeld of er sprake is van voldoende dekking. ABP heeft een herstelplan ingesteld omdat de huidige dekkingsgraad 97% per 31 december 2018 onder de vereiste dekkingsgraad ligt. Dit plan voorziet in het niet-indexeren van de pensioenen en een herstelopslag op de premie ouderdoms- en nabestaandenpensioen.

Verbonden partijen

De vennootschap levert diensten aan haar aandeelhouders. De hiermee gemoeide omzet bedraagt € 19,0 miljoen in 2018. Daarnaast verleent de vennootschap haar diensten ook aan de Combinatie SNB en Heeren VOF. De omzet over 2018 uit deze diensten bedraagt circa € 1,8 miljoen. In juni 2018 de VOF overigens opgeheven.

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend in euro's tegen de wisselkoers op de datum waarop deze transacties plaatsvinden. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen op de balansdatum worden omgerekend in euro's tegen de wisselkoers op de balansdatum. Valutakoersverschillen die optreden bij de omrekening worden in het resultaat opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met subsidies, cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen. Onder de materiële vaste activa worden tevens de reserve-onderdelen van de installatie gewaardeerd. De onderdelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op deze onderdelen wordt afgeschreven voor ouderdom.

Ter bepaling van de afschrijvingslasten wordt gebruikgemaakt van de componenten-benadering. Alle hoofdcomponenten van de gebouwen en installaties worden tot en met 2026 afgeschreven, aangezien de economische gebruiksduur van het gehele complex gesteld is op 29 jaar na ingebruikname (1997). Uitgaven in het kader van groot onderhoud worden geactiveerd en afzonderlijk afgeschreven binnen een periode die varieert tussen 3 en 10 jaar. Op terreinen wordt niet afgeschreven. De afschrijvingstermijn voor de overige materiële vaste activa varieert van 5 tot 29 jaar, wederom afhankelijk van de gebruiksduur van het actief.

Financiële vaste activa

Ten behoeve van het transport en de verwerking van het zuiveringsslib afkomstig van een klant, heeft de vennootschap per 1 januari 2012 samen met een transportbedrijf een vennootschap onder firma opgericht onder de handelsnaam Combinatie SNB en Heeren VOF. Aangezien de vennootschap in deze VOF geen doorslaggevende zeggenschap heeft, wordt de VOF niet geconsolideerd. De deelneming wordt op nettovermogenswaarde gewaardeerd. De VOF is in juni 2018 opgeheven.

Vorraden

De voorraad hulpstoffen is gewaardeerd tegen kostprijs, vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde. De waardering van de voorraad hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus de benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder liquide middelen wordt verstaan kasmiddelen en de tegoeden op bankrekeningen. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de vennootschap, worden als financiële vaste activa gerubriceerd. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Agio

De aandeelhouders hebben bijstortingen gedaan op hun aandelen ter financiering van de materiële vaste activa van de vennootschap. Indien wettelijk toegestaan, vindt jaarlijks een uitkering aan de aandeelhouders plaats uit de agioreserve. De jaarlijkse omvang van deze uitkering is zodanig dat in 2026, als de hoofdcomponenten van de gebouwen en installatie volledig zijn afgeschreven, de agioreserve op nul staat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk

is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea, worden opgenomen onder de voorziening uitgestelde beloningen. De netto verplichting voor deze personeelsbeloningen is de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkering aan het personeel. Bij de bepaling van de voorziening is rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 2%, een disconteringvoet van 1,85% en de blijfkans. De horizon van de voorziening is in 2018 bijgesteld, rekening houdend met de pensionering van alle personeelsleden. De vennootschap kan geen betrouwbare inschatting maken na deze periode. Hierbij is geen gebruik gemaakt van actuariële berekeningen.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De binnen een jaar vervallende aflossingen worden aangemerkt als kortlopende schulden en als zodanig in de balans opgenomen onder de kortlopende schulden.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar ontvangen zuiveringsslib exclusief de over de omzet geheven omzetbelastingen, voor zover van toepassing. Inzake de omzetbelasting vallen de activiteiten die de vennootschap verricht voor haar aandeelhouders onder BTW-vrijstelling van artikel 11 lid 1 u Wet op de Omzetbelasting. Over de overige activiteiten is de vennootschap omzetbelasting verschuldigd.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd.

Bedrijfskosten

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover deze verschuldigd zijn aan de werknemers.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend op basis van het verantwoorde resultaat, uitgaande van het geldende belastingtarief, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten. De activiteiten die de vennootschap verricht voor haar aandeelhouders zijn vrijgesteld op basis van de samenwerkingsvrijstelling in de zin

van artikel 8f lid 1 sub c Wet op de vennootschapsbelasting. Alle overige activiteiten zijn belast, waarbij het fiscaal resultaat wordt bepaald door het hanteren van een 'kost-plus' methode overeenkomstig hierover gemaakte afspraken met de Belastingdienst.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

BEHEERSING VAN FINANCIËLE RISICO'S

Algemene aspecten van de beheersing van de financiële risico's, verbonden aan de normale bedrijfsvoering van de vennootschap, worden hieronder beschreven.

Vreemde valutarisico

De financiële resultaten, transacties en kasstromen worden vrijwel geheel gerealiseerd in de eurozone, waardoor deze vrijwel niet onderhevig zijn aan het risico van fluctuaties in wisselkoersen.

Liquiditeits- en renterisico

Het overgrote deel van de activiteiten van de vennootschap wordt gefinancierd door de aandeelhouders. Deze financiering vindt plaats door middel van de agioreserve, waarover de aandeelhouders geen rendement eisen. Het renterisico blijft daarmee beperkt tot het eventueel aanspreken

van bankkrediet bij een tijdelijk tekort aan liquide middelen. Specifieke beheersmaatregelen zijn derhalve niet getroffen.

Kredietrisico

Ten aanzien van verwerkingsactiviteiten heeft de vennootschap vorderingen op een zeer beperkt aantal debiteuren, waarvan een deel tevens bestaat uit de aandeelhouders. Er is dus geen sprake van een bijzondere concentratie van kredietrisico dienaangaande. \

[1] Materiële vaste activa

(x € 1.000)

	Terreinen Gebouwen	Machines Installatie	Overige	Activa in uitvoering	Totaal
Boekwaarde 31 december 2017					
Aanschafwaarde	36.176	120.403	6.311	-	162.890
Cumulatieve afschrijvingen	(25.212)	(79.822)	(4.774)	-	(109.808)
Boekwaarde	10.964	40.581	1.537	-	53.082
Mutaties in 2018					
Investeringsen	44	757	53	297	1.151
Herrubricering	-	-	-	-	-
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	-	-319	-	-	-319
Desinvesteringen (cum. afschr.)	-	319	-	-	319
Afschrijvingen	(892)	(5.010)	(215)	-	(6.117)
	(848)	(4.253)	(162)	297	(4.966)
Boekwaarde 31 december 2018					
Aanschafwaarde	36.220	120.841	6.364	297	163.722
Cumulatieve afschrijvingen	(26.104)	(84.513)	(4.989)	-	(115.606)
Boekwaarde	10.116	36.328	1.375	297	48.116

De vennootschap is in 1999 een cross-border-lease-(CBL-)transactie aangegaan. De terreinen, gebouwen en installaties waren verhuurd aan een Amerikaanse investeerder voor een periode van 75 jaar. De investeerder heeft dezelfde activa terugverhuurd aan de vennootschap voor een periode van circa 22 jaar. De vennootschap heeft aan het einde van de termijn van

de terughuur de optie om de verhuur af te kopen of om een servicecontract aan te gaan. In verband met de verplichtingen onder de CBL-transactie was er een recht van hypotheek gevestigd op de terreinen. In 2018 is de gehele transactie voortijdige beëindigd op verzoek van de Amerikaanse investeerder. Hierbij is tevens het recht van hypotheek komen te vervallen.

De actuele waarde van de materiële vaste activa bedraagt € 93,4 miljoen per 31 december 2016. De vennootschap laat om de drie jaar deze waarde bepalen.

[2] Financiële vaste activa

(x € 1.000)	Deelneming	Garantie-rekening	Totaal
Waarde 31 december 2017	-	413	413
Mutaties	-	(293)	(293)
Rente	-	-	-
Waarde 31 december 2018	-	120	120

De nettovermogenswaarde van de deelneming in Combinatie SNB en Heeren VOF bedraagt per 31 december 2017 € 0 en is derhalve niet opgenomen in bovenstaand overzicht. In 2018 is de VOF met gesloten beurzen opgeheven.

De NWB heeft bankgaranties verstrekt in verband met export van afval met een totale waarde van € 413.000. In 2018 is een aantal van deze bankgaranties komen te vervallen voor € 293.000. Ten behoeve hiervan heeft SNB een deel van haar liquide middelen als zekerheid verpand aan de NWB (garantierekening). Bij het vervallen van de garanties is een deel van de garantierekening vrijgevallen ten gunste van de vrij beschikbare liquide middelen. De actuele waarde van de garantierekening is gelijk aan de boekwaarde. De looptijd van deze bankgaranties zijn verbonden aan bedrijfsactiviteiten, waaronder vergunningen, gegeven de voortzetting van de activiteiten wordt verwacht dat deze langlopend van aard zijn.

De fiscale waarde van de gebouwen en installaties is hoger dan de commerciële waarde waardoor er in beginsel een latente belastingvordering ontstaat. Omdat de gebouwen en installaties langdurig worden gebruikt in de onderneming en niet worden uitgepand, tendeert deze vordering naar nihil. Derhalve is er geen latente belastingvordering opgenomen.

[3] Voorraden

(x € 1.000)	31.12.2018	31.12.2017
Voorraad hulpmiddelen	77	82
	77	82

[4] Vorderingen

(x € 1.000)	31.12.2018	31.12.2017
Debiteuren	1.397	2.435
Vorderingen op aandeelhouders voor verwerking zuiveringsslib	3.437	3.791
Vorderingen op aandeelhouders i.v.m. kapitaalstorting	1.800	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	67	59
Vooruitbetaalde bedragen	462	512
Nog te ontvangen bedragen	522	558
	7.685	7.355

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. Gezien het kortlopend karakter wijkt de actuele waarde van de vorderingen niet in belangrijke mate af van bovenstaande boekwaarden.

[5] Liquide middelen

(x € 1.000)	31.12.2018	31.12.2017
Kas	1	1
Banken	791	2.460
	792	2.461

Alle liquide middelen staan per 31 december 2018 ter vrije beschikking aan de vennootschap. De vennootschap beschikt per 31 december 2018 over een bankkredietfaciliteit van € 1.000.000.

[6] Geplaatst en gestort aandelenkapitaal

Het geplaatste aandelenkapitaal is volledig volgestort en bedraagt € 4.538.000, bestaande uit 4.538.000 aandelen met een nominale waarde van € 1. Alle aandelen zijn op naam uitgegeven. De aandelen met stemrecht zijn als volgt verdeeld:

	31.12.2018	31.12.2017
Waterschap Aa en Maas	29,42%	28,80%
Waterschap De Dommel	26,46%	25,90%
Waterschap Brabantse Delta	22,56%	22,10%
Waterschap Vechtstromen	13,59%	13,30%
Waterschap Scheldestromen	7,97%	7,80%
Waterschap Rivierenland	-	2,10%
	100,00%	100,00%

Op 1 januari 2018 heeft de vennootschap de aandelen van Waterschap Rivierenland ingekocht voor € 1.324.000. Deze eigen aandelen met een nominale waarde van € 95.000 worden voorlopig gehouden door de vennootschap. Er is geen stemrecht verbonden aan de eigen aandelen die worden gehouden door de vennootschap en deze aandelen tellen niet mee in het quorumvereiste.

[7] Agio en overige reserve

(x € 1.000)	Agio	Overige reserve
Stand per 31 december 2017	58.524	(1.082)
Uitkering i.v.m. inkoop eigen aandelen	(1.229)	-
Uitkering	(5.730)	-
Kapitaalstorting	1.800	1.082
Verrekening inkoop eigen aandelen	-	(95)
Stand per 31 december 2018	53.365	(95)

Agioreserve

Voor de inkoop van eigen aandelen is voor de waarde boven de nominale waarde van aandelen een uitkering uit de agio gedaan, zijnde het agiodeel welke toekomt aan Waterschap Rivierenland. In de Algemene vergadering is in 2018 besloten een uitkering uit de agioreserve te doen aan de aandeelhouders van € 5.730.000. Tevens is besloten ter financiering van de aanleg van een zonnepark, dat de aandeelhouders een kapitaalstorting in de agioreserve doen van € 1.800.000.

Overige reserve

De Algemene vergadering heeft besloten de negatieve overige reserve per begin van het boekjaar middels een kapitaalstorting aan te vullen met een bedrag van € 1.082.000. De nominale waarde van de ingekocht eigen aandelen is ten laste gebracht van de overige reserve.

[8] Onverdeeld resultaat

Het onverdeeld resultaat over 2017 bedroeg € 3.418.000 negatief. Dit resultaat is via een kapitaal-storting in 2018 verrekend met de aandeelhouders.

Het onverdeeld resultaat over 2018 bedraagt € 5.341.000 negatief. De Directie stelt, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, aan de Algemene Vergadering voor dit resultaat te verrekenen met de aandeelhouders via een kapitaalstorting.

[9] Voorzieningen

(x € 1.000)	31.12.2017	Bij	Af	31.12.2018
Voorziening uitgestelde beloningen	186	315	(13)	488
Overige voorzieningen	78	-	(36)	42
	264	315	(49)	530

De voorziening uitgestelde beloningen is langlopend van aard. De overige voorzieningen zijn kortlopend van aard. De horizon van de voorziening uitgestelde beloningen is in 2018 bijgesteld, rekening houdend met de

pensionering van alle personeelsleden. Deze schattingswijziging heeft een negatief effect op de verlies- en winstrekening van € 328.000.

[10] Langlopende schulden

(x € 1.000)	31.12.2018	31.12.2017
Boekwaarde 1 januari	-	-
Nieuwe lening	1.229	-
Aflossing	(246)	-
Aflossingsverplichtingen korter dan 1 jaar	(246)	-
Boekwaarde 31 december	(737)	-

Waterschap Rivierenland heeft aan SNB een lening verstrekt voor een periode van vijf jaar groot € 1.229.000. Het betreft een renteloze lening.

[11] Kortlopende schulden

(x € 1.000)	31.12.2018	31.12.2017
Crediteuren	1.198	1.666
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	1.554
Vakantiegeld- en vakantiedagenverplichting	474	441
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden korter dan 1 jaar	246	-
Vooruit ontvangen bedragen	89	89
Nog te betalen bedragen	1.049	817
	3.056	4.567

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan een jaar. Gezien het kortlopend karakter wijkt de actuele waarde van deze schulden niet in belangrijke mate af van de boekwaarden.

NIET UIT BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Operationeel lease

Enkele bedrijfsmiddelen zijn geleased op basis van full operational lease. Per 31 december 2018 bedragen de totale leaseverplichtingen voor deze bedrijfsmiddelen € 61.600. Binnen het jaar vervalt € 20.900 van deze verplichting en het restant binnen drie jaar.

Investeringsverplichtingen

In 2018 zijn er investeringsverplichtingen aangaan. Per 31 december 2018 bedragen deze verplichtingen nog € 450.000. Deze verplichtingen vervallen in het geheel binnen één jaar.

Aansprakelijkheidsstelling

De vennootschap is door een van haar klanten aansprakelijk gesteld voor de geleden schade aan een installatie veroorzaakt door een onderaannemer. De vennootschap heeft de aansprakelijkheid doorgelegd naar de onderaannemer. De vennootschap verwacht geen negatieve (financiële) gevolgen te ondervinden van deze aansprakelijkheidsstelling.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA

Kunstwerken

De kunstwerken van de vennootschap zijn niet verwerkt in de balans, aangezien het niet waarschijnlijk is dat uit deze activa in de toekomst economische voordelen voortvloeien die een relatie hebben met de bedrijfsvoering. De verzekerde waarde bedraagt € 278.500.

SDE+-subsidie

SNB heeft in 2014, 2015 en 2018 een subsidiebeschikking ontvangen in het kader van de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+). Deze exploitatiesubsidies zijn verkregen voor het nuttig hergebruik van warmte, duurzame energieopwekking met biomassa en het opwekken van zonne-energie. Twee subsidies zijn toegekend voor een periode van twaalf jaar en een voor een periode van 15 jaar. De subsidies hebben een maximale omvang van respectievelijk € 25,6 miljoen, € 3,4 miljoen en € 2,7 miljoen over de gehele looptijd. In totaal dus € 31,7 miljoen. De uiteindelijke subsidie-omvang is afhankelijk van de gerealiseerde subsidiabele warmte- en energieproductie en energiemarktprijzen. Ultimo 2018 resteert nog een maximale aanspraak van respectievelijk € 18,9 miljoen, € 3,0 miljoen en € 2,7 miljoen. \

7.6 TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

[12] Omzet

Ten opzicht van 2017 is de omzet in 2018 met 10,6% afgenomen.

[13] Energie, hulpmiddelen en reststoffen

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Gas, water en elektriciteit	740	446	552
Hulpmiddelen	2.054	1.785	1.629
Reststoffen	3.730	4.285	4.067
	6.524	6.516	6.248

[14] Transport en opslag

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Transport	3.753	3.370	3.949
Opslag	2.002	400	1.544
	5.755	3.770	5.493

[15] Personeel

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Lonen en salarissen	3.096	3.119	3.037
Sociale lasten	397	407	396
Pensioenlasten	469	437	437
Overige personeelskosten	838	594	698
Personeel in loondienst	4.801	4.557	4.568
Personeel niet in loondienst	69	75	95
	4.870	4.632	4.663

In 2018 is de horizon van de voorziening uitgestelde beloningen bijgesteld van 9 jaar naar de pensioenleeftijd van het personeel in dienst per 31 december 2018. De vennootschap kan geen betrouwbare inschatting maken na deze periode. Dit heeft geleid tot een extra dotatie welke verantwoord is onder de overige personeelskosten. Zou deze schattingswijziging niet hebben plaatsgevonden, dan zouden de totale personeelskosten € 328.000 minder bedragen.

De vennootschap beschikt over een eigen arbeidsvoorwaardenregeling om zodoende de juiste aansluiting te houden met de arbeidsmarkt in de nabije omgeving waaronder alle medewerkers vallen. Periodiek worden de arbeidsvoorwaarden via een benchmark, uitgevoerd door de AWWN, getoetst en indien nodig bijgesteld. Met de ondernemingsraad worden afspraken gemaakt over wijzigingen van de voorwaarden. De lonen en salarissen voor alle medewerkers stegen in 2018 met 1,67%.

(€)

Persoon	Functie	Beloning	Belastbare onkosten vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totaal
Dhr. M.M. Lefferts	Directeur	160.099	11.479	19.099	190.677
Dhr. J. van der Vlist	President-commissaris	12.000	-	-	12.000

De vennootschap valt niet onder de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Desalniettemin is besloten inzicht te geven in de bezoldiging van de directie en commissarissen. De heer Lefferts heeft een fulltime dienstverband voor onbepaalde tijd. Zijn beloning verhoudt zich 2,3:1 ten opzichte van de gemiddelde beloning van de overige medewerkers van SNB. Er zijn geen leningen en/of garanties verstrekt aan de directeur.

De heer van der Vlist is benoemd voor een periode van vier jaar ingaande november 2012 en is in 2016 herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. De overige commissarissen ontvangen geen bezoldiging.

De gemiddelde personeelsformatie ziet er als volgt uit:

(Fte)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Management en ondersteuning	7,9	7,6	7,6
Technische Dienst	14,8	14,4	13,9
Procesvoering	25,8	25,8	25,8
	48,5	47,8	47,3

[16] Afschrijvingen

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Afschrijvingen op bedrijfsgebouwen en -terreinen	892	920	892
Afschrijvingen op installatie en machines	5.010	4.790	4.687
Afschrijvingen op overige bedrijfsmiddelen	215	190	182
Resultaat op desinvesteringen	-	-	2
	6.117	5.900	5.763

[17] Onderhoud

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Onderhoudscontracten	307	280	278
Onderhoudschemicaliën	365	350	361
Onderhoud derden aan installatie	1.097	1.000	1.196
Verbruik reserveonderdelen	876	800	584
Onderhoud gebouwen en terreinen	242	150	285
Automatisering	229	200	211
Overig	145	120	197
	3.261	2.900	3.112

[18] Overige bedrijfskosten

(x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Kantoorkosten	251	237	267
Verzekeringen	520	560	558
Niet terugvorderbare omzetbelasting	3.126	2.123	3.630
Analysekosten	193	280	295
Advieskosten	380	340	435
	4.470	3.540	5.185

[19] Vennootschapsbelasting

De fiscale winst over 2018 bedraagt € 579.000. Dit resulteert in € 135.000 aan vennootschapsbelasting over 2018. De fiscale winst heeft betrekking op de belaste activiteiten van de vennootschap. Hieronder vallen niet de slibverwerkingsactiviteiten ten behoeve van de aandeelhouders. De winst is bepaald op basis van een kost-plus methode, rekening houdend met een marktconforme winstmarge. \

De Directie stelt, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, aan de Algemene Vergadering voor, het negatieve resultaat over 2018 ten bedrage van € 5.341.000 te verrekenen met de aandeelhouders via een

kapitaalstorting alsmede een aanvullende kapitaalstorting te doen van € 95.000 ter aanvulling van de overige reserve die per balansdatum negatief is.

7.8 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nader toegelicht behoeven worden in de jaarrekening.

7.9 ONDERTEKENING

De jaarrekening is opgemaakt op 24 mei 2019 te Moerdijk.

Directie

De heer S.F. Bombeeck MBA RA
De heer M. L'Annee de Betrancourt
De heer ir. J. van der Vlist

Raad van Commissarissen

De heer ir. E.H.J.M. de Groot
De heer ing. G. van Kralingen
Mevrouw E.H.T. Stravens
De heer R. van der Veen
De heer ir. H.P. Verroen
De heer ir. J. van der Vlist (president-commissaris)

STATUTAIRE REGELING BETREFFENDE DE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Op grond van artikel 32 van de statuten van de vennootschap staat het resultaat ter beschikking van de Algemene Vergadering.

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant te Moerdijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst-en-verliesrekening over 2018;
3. het kasstroomoverzicht 2018; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag (waaronder kerncijfers, inleiding, waardecreeatiemodel SNB, bericht van de directie, bericht van de raad van commissarissen en samenstelling directie en raad van commissarissen);
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 24 mei 2019

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. R. Opendorp RA

GRI-standaard	Bekendmaking	Pagina	Toelichting
GRI 102: Algemene bekendmakingen 2016	102-1 Naam organisatie	4	
	102-2 Activiteiten, merken, producten en services	9	
	102-3 Locatie hoofdkwartier	9	
	102-4 Locatie activiteiten	9	
	102-5 Eigenaren en juridische vorm	9	
	102-6 Markten waar organisatie actief is	9	
	102-7 Omvang organisatie	18	
	102-8 Informatie over werknemers en andere arbeiders	19	
	102-9 Bevoorradingsketen	11	
	102-10 Significante wijzigingen in organisatie en bevoorradingsketen	n.v.t.	
	102-11 Voorzorgsmaatregelen	48-50	
	102-12 Externe initiatieven	13	
	102-13 Lidmaatschap brancheorganisaties	11	
	102-14 Verklaring bestuur	9 e.v.	
	102-15 Belangrijke risico's en kansen	48-50	
	102-16 Waarde en normen	11	
	102-17 Afspraken over ethisch handelen	11	
	102-18 Governance structuur	56	
	102-19 Delegeren van gezag	56	
	102-20 Bestuursverantwoordelijkheid voor duurzaamheid	9-11	
	102-21 Consultatie belanghebbenden inzake duurzaamheid	16-17	
	102-22 Samenstelling hoogste bestuursorgaan	58	
	102-23 Voorzitter hoogste bestuursorgaan	58	
	102-24 Benoeming en selectie leden hoogste bestuursorgaan	56	
	102-25 Belangenverstrengeling	58	
	102-26 Rol hoogste bestuursorgaan bij doelen, normen en strategie	56	
	102-27 Collectieve kennis hoogste bestuursorgaan	56	
	102-28 Evalueren resultaten van hoogste bestuursorgaan	56	
	102-29 Identificeren en manage duurzaamheidsthema's	16-17	
	102-30 Effectiviteit risicomanagement	48-50	
	102-31 Evalueren duurzaamheidsthema's	verslag	
	102-32 Rol hoogste bestuursorgaan bij duurzaamheidsrapportage	verslag	

GRI-standaard	Bekendmaking	Pagina	Toelichting
	102-33 Communicatie kritieke zorgen	48-50	
	102-34 Aard en omvang van kritieke zorgen	48-50	
	102-35 Remuneratie beleid	56	
	102-36 Proces bepaling remuneratie	56	
	102-37 Betrokkenheid belanghebbenden bij remuneratie	56	
	102-38 Jaarlijkse totale compensatie ratio	74	
	102-39 Stijgingspercentage in jaarlijkse totale compensatie ratio	74	
	102-40 Lijst van belanghebbenden groepen	16	
	102-41 Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling	73	
	102-42 Identificeren van belanghebbenden groepen	16	
	102-43 Aanpak betrokkenheid belanghebbenden	16	
	102-44 Belangrijke onderwerpen en bezorgdheid	16	
	102-45 Lijst betrokken entiteit geconsolideerde financiële informatie	-	n.v.t.
	102-46 Bepaling rapportage-inhoud en begrenzing thema's	4	
	102-47 Lijst van materiele thema's	16-17	
	102-48 Aanpassing van informatie	-	n.v.t.
	102-49 Wijzigingen in de rapportage	-	n.v.t.
	102-50 Rapportage periode	4	
	102-51 Datum meest recente rapportage	4	
	102-52 Rapportage cyclus	4	
	102-53 Contactinformatie bij vragen over de rapportage	4	
	102-54 Claim inzake overeenstemming met GRI-standaard	4	
	102-55 GRI-inhoudsopgave	82	
	102-56 Externe assurance	4, 78	
GRI-103: Management benadering 2016	103-1 Uitleg over de materiele thema's en grenzen	17	
	103-2 Elementen managementbenadering	9 e.v.	
	103-3 Evaluatie managementbenadering	9 e.v.	
GRI 201: Economische prestaties 2016	201-1 Direct genereerde economische waarde en distributie	38	
	201-2 Financiële implicaties, risico's en kansen inzake klimaatverandering	34-25	
	201-3 Pensioenregeling	64	
	201-4 Financiële bijdrage van de overheid	72	

GRI-standaard	Bekendmaking	Pagina	Toelichting
GRI 202: Marktaanwezigheid 2016	202-1 Ratio of beginsalaris ten opzichte van minimumloon	-	x 1,1
	202-2 Werkzaam senior management vanuit lokale gemeenschap	19	
GRI 203: Indirecte economische impact 2016	203-1 Infrastructurele investeringen en services	68	
	203-2 Significante indirecte economische impact	38-42	
GRI 204: Inkooppraktijk 2016	204-1 Percentage inkoop bij lokale leveranciers	-	Niet bekend
GRI 301: Grondstoffen 2016	301-1 Gebruikte grondstoffen in gewicht en volume	28	
	301-2 Gebruik van gerecyclede materialen	28	
GRI 302: Energie 2016	302-1 Energieconsumptie in de organisatie	29-30	
	302-2 Energieconsumptie buiten de organisatie	n.v.t.	
	302-3 Energie intensiteit	29-30	
	302-4 Reductie van energieconsumptie	29-30	
	302-5 Reductie in energie vereisten voor producten en services	29-30	
GRI 303: Water 2016	303-1 Water inname per bron	26-27	
	303-2 Waterbronnen die worden getroffen bij waterinname	26-27	
	303-3 Hergebruik van water	26-27	
GRI 305: Emissies 2016	305-1 Direct broeikasgasemissies	34-35	
	305-3 Andere indirecte broeikasgasemissies	34-35	
	305-4 Broeikasgasemissies intensiteit	34-35	
	305-5 Reductie van broeikasgasemissies	34-35	
	305-7 NO _x , SO _x en andere significante luchtmissies	33-36	
GRI 306: Effluent en afval 2016	306-1 Waterlozing bij kwaliteit en bron	37	
	306-2 Afval bij soort en verwijderingsmethode	32-33	
	306-5 Partijen geraakt door waterlozing	37	
GRI 307: Milieuwetgeving 2016	307-1 Niet voldoen aan milieuwet- en regelgeving	21-37	
GRI 401: Werkgelegenheid 2016	401-1 Nieuwe werknemers en verloop van werknemers	19	
	401-2 Toegekende arbeidsvoorwaarden fulltime werknemers	73	
GRI 403: Arbeidsveiligheid 2016	403-1 Werknemersvertegenwoordiging in veiligheidscomité	-	
	403-2 Soort verwondingen	20	
GRI 404: Training en educatie 2016	404-1 Gemiddeld aantal uren training per werknemer	20	
	404-2 Trainingsprogramma's	20	
	404-3 Aantal werknemers die beoordeling ontvangen	-	Allemaal

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DEFINITIES EN MEETMETHODE PRESTATIE INDICATOREN

Indicator	Eenheid	Soort	Definitie	Meetmethode
Medewerkers	gem. fte	Hoofd	Gemiddeld aantal medewerkers in dienst rekening houdend met de arbeidsduur excl. stagiair(e)s en uitzendkrachten.	De cijfers volgen uit de salarisadministratie.
Medewerkers	aantal	Sub	Aantal medewerkers in dienst per einde van het jaar.	De cijfers volgen uit de salarisadministratie.
Gemiddelde leeftijd	jaar	Sub	Gemiddelde leeftijd van de medewerkers die per einde jaar in dienst zijn.	De cijfers volgen uit de salarisadministratie.
Gem. aantal dienstjr.	jaar	Sub	Gemiddeld aantal dienstjaren van de medewerkers die per einde jaar in dienst zijn.	De cijfers volgen uit de salarisadministratie.
Verloop	%	Sub	Aantal vertrokken medewerkers in het desbetreffende jaar gedeeld op het aantal medewerkers die per einde van het jaar ervoor in dienst waren.	De cijfers volgen uit de salarisadministratie.
Ziekteverzuim	%	Hoofd	Aantal niet werkzame dagen als gevolg van 'ziekte' gedeeld door het aantal werkbare dagen.	De verzuimcijfers volgen uit HR systeem welke maandelijks worden gerapporteerd.
Meldingsfrequentie	aantal	Sub	Het aantal ziekmeldingen in het kalenderjaar naar de gemiddelde omvang van medewerkers in hetzelfde jaar.	De meldingsfrequentie volgt uit HR systeem welke maandelijks worden gerapporteerd.
Ongevallenfrequentie	IF	Hoofd	Aantal arbeidsongevallen van eigen medewerkers met verzuim als gevolg gemeten per miljoen blootstellingsuren. Het aantal blootstellingsuren is het totaal aantal gewerkte werkuren inclusief betaald overwerk en opleidingsuren maar exclusief vakantie, ziekte en niet-betalde overuren.	De cijfers zijn afkomstig uit de KAM registratie van SNB en het urenregistratie systeem.
Onveilige situaties	aantal	Sub	Aantal gemelde onveilige handelingen, bijna-ongevallen en onveilige situaties in het kalenderjaar.	De cijfers zijn afkomstig uit de KAM registratie van SNB.
Verwerkt in eigen SVI	ton/jaar	Hoofd	Som van het aantal wegingen welke wordt vastgelegd middels de weegbrug op het terrein van SNB inzake de aanvoer van slib in het kalenderjaar.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug.
Doorzet	ton p/u	Sub	Aantal verwerkte tonnen slib uitgedrukt in ton slibkoek of ton organische stof in een kalenderjaar gedeeld door het aantal bedrijfsuren.	Cijfers worden ontleend aan de weegbrug, analyse gegevens slib (organische stof) en procesbesturingssysteem (uren).
Beschikbaarheid	% max. cap.	Sub	Maximumaantal bedrijfsuren minus verliesuren door onderhoud minus verliesuren door storingen gedeeld door maximum aantal bedrijfsuren.	Bedrijfsuren worden ontleend aan gegevens van het procesbesturingssysteem waarbij onderscheid in storingen en onderhoud wordt bepaald op basis van onderhoudsplanning.

Indicator	Eenheid	Soort	Definitie	Meetmethode
Hulpmiddelenverbruik	kg/ton slib	Hoofd	Som van het aantal wegingen welke wordt vastgelegd middels de weegbrug op het terrein van SNB de aanvoer van hulpmiddelen in bulk plus opgave verbruik cijfers leverancier kleine chemicaliën.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug en opgave verbruik cijfers leverancier kleine chemicaliën.
WATERVERBRUIK	m ³ /jaar	Hoofd	Som van het verbruik volgens diverse watermeters.	Cijfers worden ontleend aan watermeters.
Energie-efficiency-index	% t.o.v. 2005	Hoofd	Ontwikkeling verbruik elektriciteit plus aardgas minus elektriciteitsproductie in GJ (basisjaar = 2005 = 100%)	Verbruik- en productiecijfers worden ontleend aan database Fudura-meters waarbij kWh en m ³ wordt omgerekend in GJ.
Elektriciteitsproductie	% van verbr.	Hoofd	Elektriciteitsproductie in kWh gedeeld op totaal verbruik in kWh.	Verbruik- en productiecijfers worden ontleend aan database Fudura-meters.
Energieverbruik	GJ/jaar	Sub	Verbruik elektriciteit en gas omgerekend in GJ per jaar. Elektriciteit wordt hierbij omgerekend in primaire energie uitgaande van een rendement van 40%.	Verbruik- en productiecijfers worden ontleend aan database Fudura-meters waarbij kWh en m ³ wordt omgerekend in GJ.
Hergebruik als grondstof	% tot. afval	Hoofd	% van het totaal aan reststoffen dat nuttig wordt toegepast op basis van afvoergegevens uit weegbrug.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug.
Hergebruik van fosfaat	% tot. as	Hoofd	Aantal geleverde tonnen vlieg-as aan fosfaatindustrie gedeeld door aantal tonnen geproduceerd as.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug.
Hoeveelheid afval	ton/jaar	sub	Aantal afgevoerde tonnen afval rekening houdend met begin- en eindvoorraden.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug en op inventarisatie voorraden.
Netto CO ₂ bijdrage	ton CO ₂ eq.	Hoofd	Jaarvracht CO ₂ -equivalenten.	Cijfers worden ontleend aan emissie-meetapparatuur plus berekening CO ₂ -emissie transport op basis van formules TNO.
Verzuring	ton/jaar	Hoofd	Jaarvracht stikstofdioxide, zwaveldioxide en ammoniak.	Cijfers worden ontleend aan emissie-meetapparatuur. Debiet maal concentratie van de stoffen in de rookgassen.
Overige luchtmissies	kg/jaar	Sub	Jaarvracht overige emissies.	Cijfers worden ontleend aan emissie-meetapparatuur. Debiet maal concentratie van de stoffen in de rookgassen.
Wateremissie	v.e.	Hoofd	Aantal vervuilingseenheden.	Cijfers worden ontleend aan analyses extern laboratorium.
Overschrijdingen	aantal	sub	Aantal overschrijdingen ten opzichte van vergunningsnorm.	Vergelijking wateremissies met vergunningsnorm.

Indicator	Eenheid	Soort	Definitie	Meetmethode
KEI	% t.o.v. '98	Hoofd	Ontwikkeling kosten klant/aandeelhouders per ton slibboek minus effecten financiële/fiscale transacties (basisjaar = 1998).	Exploitatiekosten minus omzet klanten niet zijnde aandeelhouders minus overige opbrengsten/subsidies gedeeld door aantal ontvangen ton slibboek van de klant/aandeelhouders.
Bezettingsgraad SVI	%	Hoofd	Aantal verwerkte tonnen slibboek per jaar gedeeld door de maximale verwerkingscapaciteit per jaar.	Cijfers zijn gebaseerd op gegevens geijkte weegbrug.
Solvabiliteit	EV/TV	Hoofd	Eigen vermogen gedeeld door geïnvesteerd vermogen volgens de balans.	Financiële administratie.

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant

Middenweg 38
4782 PM Moerdijk

www.snb.nl

